

Савремени српски превод

Language: српски (Serbian)

Provided by: Bible League International.

Copyright and Permission to Copy

Taken from the Serbian Easy-to-Read Version © 2015 by Bible League International.

PDF generated on 2017-08-22 from source files dated 2017-08-22.

09f044ac-4a6a-56aa-82a9-0316ff065729

ISBN: 978-1-5313-1306-7

Друга књига о цареви

Пророк Илија и цар Ахазја

1 После Ахавове смрти, Моав се побуни против Израела.

²А Ахазја је био пао кроз решетке из своје собе на спрату у Самарији и повредио се.

Он посла гласнике, рекавши им: »Идите и питајте Ваал-Зевува, бога Екрона, да ли ћу се опоравити од ове повреде.«

³Али анђеоски ГОСПОДЊИ рече Илији Тишбејцу: »Иди у сусрет гласницима самаријског цара и упитај их: „Да ли то нема Бога у Израелу, па идете да питате Ваал-Зевува, бога Екрона?»

⁴Зато овако каже ГОСПОД: Нећеш устати из постеље на којој лежиш, него ћеш сигурно умрети.«

И Илија оде.

⁵Када су се гласници вратили цару, он их упита: »Зашто сте се вратили?»

⁶»Срео нас је неки човек«, одговорише они, »и рекао нам: „Вратите се цару који вас је послао и реците му: „Овако каже ГОСПОД: Да ли то нема Бога у Израелу, па шаљеш људе да питају Ваал-Зевува, бога Екрона? Зато нећеш устати из постеље на којој лежиш, него ћеш сигурно умрети.««

⁷Цар их упита: »Како је изгледао тај човек који вас је срео и то вам рекао?»

⁸А они одговорише: »Био је у кожуху и са кожним појасом око струка.«

Цар рече: »То је Илија Тишбејац.«

⁹Онда посла Илији једног заповедника са његових педесет људи.

Заповедник се попе к Илији, који је седео на врху брда, и рече му: »Божији човече, цар ти поручује да сиђеш.«

¹⁰А Илија му одговори: »Ако сам Божији човек, нека сиђе огањ са неба и прогута тебе и твојих педесет људи.«

И огањ сиђе са неба и прогута заповедника и његове људе.

¹¹Онда му цар посла другог заповедника са његових педесет људи.

Заповедник рече Илији: »Божији човече, цар ти поручује да одмах сиђеш.«

¹²»Ако сам Божији човек«, одговори Илија, »нека сиђе огањ са неба и прогута тебе и твојих педесет људи.«

И Божији огањ сиђе са неба и прогута заповедника и његових педесет људи.

¹³Цар посла и трећег заповедника са његових педесет људи.

Овај се попе и паде на колена пред Илијом, па замоли: »Божији човече, молим те да поштедиш мој живот и живот ових педесет људи, твојих слугу! ¹⁴Ето, огањ је сишао са неба и прогутао она два заповедника и све њихове људе, а ја те молим да мени поштедиш живот!»

¹⁵Анђеоски ГОСПОДЊИ рече Илији: »Сиђи с њим. Не бој га се.«

И Илија устаде и сиђе с њим цару, ¹⁶коме рече: »Овако каже ГОСПОД: „Да ли то нема Бога у Израелу, да њега питаш, па си послао гласнике да питају Ваал-Зевува, бога Екрона? Зато што си то учинио, никада нећеш устати из постеље у којој лежиш, јер ћеш сигурно умрети.«

¹⁷И Ахазја умре, баш као што је ГОСПОД и рекао преко Илије. Пошто Ахазја није имао сина, његов брат Јорам наследи га на месту цара друге године владавине Јорама сина Јосафатовог, цара Јуде. ¹⁸А остали догађаји Ахазјине владавине, и шта

је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Илијино вазнесење

2 Пре него што је ГОСПОД узео Илију на небо у вихору, Илија и Јелисије ишли су из Гилгала.

² Илија рече Јелисију: »Остани овде. ГОСПОД ме шаље у Бетел.«

Али Јелисије рече: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И одоше доле до Бетела.

³ Дружина пророка̄ из Бетела дође Јелисију и упита га: »Да ли знаш да ће ти данас ГОСПОД узети господара?«

»Да, знам«, одврати Јелисије, »али не причајте о томе.«

⁴ Тада му Илија рече: »Остани овде, Јелисије. ГОСПОД ме шаље у Јерихон.«

А овај одговори: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И одоше у Јерихон.

⁵ Дружина пророка̄ из Јерихона дође Јелисију и упита га: »Да ли знаш да ће ти данас ГОСПОД узети господара?«

»Да, знам«, одврати он, »али не причајте о томе.«

⁶ Тада му Илија рече: »Остани овде. ГОСПОД ме шаље на реку Јордан.«

А овај одговори: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И обојица пођоше даље.

⁷ Педесеторица из дружине пророка̄ дођоше и стадоше подаље, преко пута места на коме су се Илија и Јелисије зауставили на Јордану. ⁸ Илија узео свој огртач, смота га и удари њиме по води, и вода се раздвоји налево и надесно, па њих двојица пређоше по сувом.

⁹ Када су прешли, Илија рече Јелисију: »Жажи ми шта да учиним за тебе пре него што од тебе будем узет.«

»Да на мени буде двострука мера твога духа«, одговори Јелисије.

¹⁰ »Много тражиш«, рече Илија. »Али, ако ме будеш видео када будем узет од тебе, биће ти, а ако ме не будеш видео, неће.«

¹¹ И док су њих двојица тако ишли и разговарали, одједном се појавише огњена кола и коњи и раздвојише их, и Илија се у вихору подиже на небо.

¹² Јелисије то виде, па повика: »Оче мој! Оче мој! Кола и коњаници Израелови!«

И Јелисије га више не виде. Онда зграби и раздре своју одећу надвоје.

¹³ Потом подиже огртач који је пао Илији, врати се и стаде на обалу Јордана, ¹⁴ па Илијиним огртачем удари по води.

»Где је сада ГОСПОД, Бог Илијин?« упита.

И када је ударио по води, она се раздвоји налево и надесно, па он пређе.

¹⁵ А дружина пророка̄ из Јерихона, која је то гледала, рече: »Илијин дух почива на Јелисију.«

И кренуше му у сусрет, па му се ницице поклонеше.

¹⁶ »Слушај«, рекоше. »Ми, твоје слуге, имамо педесет способних људи. Нека иду и потраже твога господара. Можда га је Божији Дух подигао и спустио на неку планину или у неку долину.«

»Не шаљите их«, одврати он, ¹⁷ али они су упорно наваљивали све док њега није било срамота да их даље одбија.

Стога рече: »Пошаљите их.«

И они послаше педесет људи, који су три дана трагали за Илијом, али га не нађоше.

¹⁸Када су се вратили Јелисију, који је остао у Јерихону, он им рече: »Зар вам нисам рекао да не идете?«

Јелисијева прва чуда

¹⁹Мештани рекоше Јелисију: »Ето, господару, овај град је, као што видиш, на лепом месту, али вода је лоша, а земља неплодна.«

²⁰А он рече: »Донесите ми нову чинију и у њу ставите соли.«

И они му је донеше.

²¹Он оде до извора и баци у њега ону со, говорећи: »Овако каже ГОСПОД: 'Чиним ову воду здравом. Никада више неће изазивати смрт ни неплодност.'«

²²И вода остаде здрава до дана данашњег, баш као што је Јелисије и рекао.

²³Оданде Јелисије оде горе у Бетел.

А док се успињао путем, неки дечаци изађоше из града, па су му се ругали вичући: »Одлази, ћелави! Одлази, ћелави!«

²⁴Он се окрете, погледа их, па на њих призва проклетство у ГОСПОДЊЕ име. Тада из шуме изађоше две медведице и растргоше четрдесет два дечака. ²⁵А Јелисије продужи на гору Кармел, па се оданде врати у Самарију.

Рат између Израела и Моава

3Јорам син Ахавов постаде цар Израела у Самарији осамнаесте године владавине Јосафата, цара Јуде, а владао је дванаест година. ²Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, али не као његов отац и мајка, јер је уклонио

Ваалов свети стуб који је направио његов отац. ³Али упорно је чинио грехе Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израел, и није од њих одступао.

⁴А Меша, цар Моава, држао је овце и морао је да снабдева израелског цара са сто хиљада јагњади и вуном од сто хиљада овнова. ⁵Али, када је Ахав умро, моавски цар се побуни против израелског цара.

⁶Тада цар Јорам изађе из Самарије и окупи сав Израел, ⁷а посла и ову поруку Јосафату, цару Јуде: »Моавски цар се побунио против мене. Хоћеш ли са мном у рат против Моава?«

»Хоћу«, одговори овај. »Ја, моја војска и коњи стојимо ти на располагању«, ⁸па упита: »Којим путем ћемо напасти?«

А Јорам одговори: »Кроз Едомску пустињу.«

⁹Тако израелски цар крену с јудејским царем и едомским царем. После седам дана хода обилазним путем, војска више није имала воде ни за себе ни за стоку која је била с њима.

¹⁰»Авај!« повика израелски цар. »Зар је ГОСПОД позвао нас тројицу царева само да нас преда у руке Моавцима?«

¹¹А Јосафат упита: »Зар овде нема неки ГОСПОДЊИ пророк, да преко њега упитамо ГОСПОДА?«

Један заповедник израелског цара одговори: »Овде је Јелисије син Шафатов. Он је био Илијин помоћник*.«

¹²Јосафат рече: »Реч ГОСПОДЊА је с њим.«

И израелски цар, Јосафат и едомски цар одоше к њему.

*3:11 био Илијин помоћник Дословно: Илији поливао руке водом.

¹³ Јелисије рече израелском цару: »Шта хоћеш од мене? Иди пророцима свога оца и пророцима своје мајке.«

»Не«, одговори израелски цар, »јер је баш ГОСПОД позвао нас тројицу царева да нас преда у руке Моавцима.«

¹⁴ А Јелисије рече: »Живога ми ГОСПОДА над војскама, коме служим, да не поштујем Јосафата, цара Јуде, тебе не бих ни погледао ни приметио.

¹⁵ Него, сада ми доведите свирача.«

И док је свирач свирао, рука ГОСПОДЊА сиђе на Јелисија ¹⁶ и он рече: »Овако каже ГОСПОД: ,Ископајте у овој долини много јарака.« ¹⁷ Јер, овако каже ГОСПОД: ,Нећете видети ни ветар ни кишу, а ипак ће се ова долина испунити водом, па ћете пити и ви и ваша говеда и друге животиње.« ¹⁸ Али то је лако за ГОСПОДА. Он ће вам и Моав предати у руке. ¹⁹ Заузећете сваки утврђени град и свако важније место. Исећи ћете свако добро дрво, затрпати све изворе и уништити сваку добру њиву засувши је камењем.«

²⁰ Сутрадан ујутро, у време када се приноси жртва, потече вода из правца Едома и преплави земљу.

²¹ Када су Моавци чули да су цареви дошли да их нападну, сваки човек, од најмлађег до најстаријег, који је могао да носи оружје, би позван и постављен на границу. ²² Када су устали рано ујутро, сунце је обасјавало воду, па им је са друге стране вода изгледала као крв.

²³ »То је крв!« рекоше. »Мора да су се цареви потукли међу собом и поклали се. Зато сада на плен, Моавци!«

²⁴ Али, када су Моавци дошли до израелског табора, Израелци се дигоше, па су их ударали док они не побегоше. Израелци појурише за њима и побише их. ²⁵ Разорише градове, а сваки човек баци по камен на сваку добру њиву док је не засуше. Затрпаше све изворе и посекоше свако добро дрво. Остаде још само Кир Харесет, који опколише људи наоружани праћкама, па и њега нападоше.

²⁶ Када је моавски цар видео да губи битку, узео са собом седам стотина људи наоружаних мачевима да се пробију до едомског цара, али им не пође за руком. ²⁷ Тада он узео свог сина првенца, који је требало да га наследи на месту цара, и принесе га на жртву на градском зиду. Израелци се ужаснуше*, па се повукоше и вратише у своју земљу.

Јелисије помаже удовици

4 Жена једнога из дружине пророка завала Јелисију: »Твој слуга, мој муж, умро је, а ти знаш да се он бојао ГОСПОДА. А сада је дошао његов поверилац да узме моја два сина да му буду робови.«

² Јелисије јој одговори: »Како да ти помогнем? Реци ми, шта имаш у кући?«

»Ја, твоја слушкиња, немам тамо ништа«, одврати она, »осим једног врчића уља.«

³ Тада Јелисије рече: »Иди и тражи од свих суседа празне врчеве, али нека их не буде премало, ⁴ па уђи у кућу и затвори се са својим синовима. Сипај уље у све врчеве, а како се који напуни, стави га на страну.«

⁵ И она оде од њега, па се затвори у кућу са својим синовима. Они су јој

*3:27 *Израелци се ужаснуше* Дословно: Била је силна срџба на Израелу.

доносили врчеве, а она их је пунила.
⁶Када су сви врчеви били пуни, она рече једном од синова: »Донеси ми још један.«

Али он одговори: »Нема више ниједног врча.«

И уље престаде да тече.

⁷Она оде и то исприча Божијем човеку, а он јој рече: »Иди, продај уље и плати своје дугове, а од оног што преостане моћи ћете да живите и ти и твоји синови.«

Јелисије враћа у живот сина богате Шунемке

⁸Једног дана Јелисије оде у Шунем. Тамо је живела једна богата жена, која га позва да једе код ње. И отада је, кад год је пролазио онуда, ишао онамо да једе.

⁹Она рече своме мужу: »Знам да је овај човек који често долази овамо Божији свети човек.¹⁰ Хајде да му направимо собицу на крову и ставимо у њу постељу, сто, столицу и светиљку, па нека борави у њој кад год дође к нама.«

¹¹Када је једног дана Јелисије опет дошао, попе се у своју собу и леже,¹² па рече свом слози Гехизију: »Позови Шунемку.«

Овај је позва и она стаде пред Јелисија,¹³ а он рече слози: »Кажи јој: „Лепо си се старала о нама. Шта ми можемо да учинимо за тебе? Треба ли да кажемо коју реч за тебе цару или заповеднику војске?“«

Она одговори: »Ја живим међу својим народом.«

¹⁴»Шта да учинимо за њу?« упита Јелисије.

А Гехизи рече: »Ето, она нема сина, а муж јој је стар.«

¹⁵Тада Јелисије рече: »Позови је.«

И он је позва, а она стаде код улаза.

¹⁶»Догодине у ово време«, рече Јелисије, »у наручју ћеш држати сина.«

»Не, господару«, одврати она. »Не завааравај своју слушкињу, Божији човече.«

¹⁷Али жена затрудне и роди сина баш у оно време наредне године за које јој је Јелисије и рекао.

¹⁸Када је дете порасло, оде једног дана свом оцу, који је био код жетелаца.

¹⁹»Моја глава! Моја глава!« закука оцу.

А отац рече једном слози: »Однеси га мајци.«

²⁰Када га је слуга подигао и однео мајци, дечак преседе у њеном крилу до поднева, а онда умре.²¹ Она оде горе и положи га у постељу Божијег човека, затвори врата и изађе.

²²Онда позва мужа и рече: »Молим те, пошаљи ми једног слугу и магарца да могу брзо да одем к Божијем човеку и да се вратим.«

²³»Зашто да идеш к њему данас?« упита он. »Није ни млад месец ни субота.«

»Ништа не смета«, одврати она,²⁴ па оседла магарца и рече слози: »Поведи и не успоравај због мене, осим ако ти не кажем.«

²⁵Тако она оде и стиже к Божијем човеку на гори Кармел.

Угледавши је у даљини, Божији човек рече свом слози Гехизију: »Гледај! Ено Шунемке!²⁶ Потрчи јој у сусрет и питај је да ли су она, њен муж и дете добро.«

А она рече: »Сви смо добро.«

²⁷Стигавши до Божијег човека на гори, обгрли му ноге.

Гехизи приђе да је одгурне, али Божији човек рече: »Остави је! Тешко је потресена, али ГОСПОД је то

сакрио од мене и није ми рекао зашто.«

²⁸»Зар сам тражила сина, господару?« упита она. »Зар ти нисам рекла да ме не завараваш?«

²⁹Јелисије рече Гехазују: »Опаши се, па узми мој штап у руку и трчи. Ако неко сретнеш, не поздрављај га, а ако неко поздрави тебе, не одздрављај. Мој штап положи преко дечаковог лица.«

³⁰Али дететова мајка рече: »Живога ми ГОСПОДА и живога ми тебе, нећу те оставити.«

И Јелисије устаде и пође за њом.

³¹А Гехазу оде напред и положи штап преко дечаковог лица, али од њега не би ни гласа ни покрета.

Тада Гехазу оде назад, у сусрет Јелисију, па му рече: »Дечак се није пробудио.«

³²Јелисије стиже до куће и нађе дечака како лежи мртав на његовој постељи, ³³па уђе, затвори врата за собом и помоли се ГОСПОДУ. ³⁴Онда се попе на постељу и леже на дечака уста на уста, очи на очи, руке на руке. Како се пружио над њим, тако се дечаково тело загреја. ³⁵Јелисије устаде, па се усхода по соби, а онда се попе на постељу и опет се пружи над дечаком. Дечак кину седам пута и отвори очи.

³⁶Јелисије позва Гехазују и рече: »Зови Шунемку.«

И овај тако учини.

Када је дошла, он рече: »Узми свог сина.«

³⁷Она уђе, паде му пред ноге и ничице се поклони, па узе свог сина и изађе.

Јелисије чини отровно јело јестивим

³⁸Јелисије се врати у Гилгал, а у том крају је владала глад.

Док је дружина пророка седела пред њим, он рече свом слуги: »Пристави велики лонац и скувај чорбу овим људима.«

³⁹Један од њих оде у поље да набере биља, па нађе дивљу пузавицу. Набра њених плодова и напуни њима скутове свог огртача, а кад се вратио, нареза их у лонац са чорбом, иако нико није знао шта су. ⁴⁰Када су чорбу сипали људима, они почеше да је једу, па повикаше: »Божији човече, у овом лонцу је смрт!«

И нису могли да једу.

⁴¹Јелисије рече: »Донесите брашна.«

Онда усумбрашна у лонац, па рече: »Дај људима да једу.«

И у лонцу није више било ничег штетног.

Јелисије храни стотину људи

⁴²Из Ваал-Шалише дође један човек и донесе Божијем човеку двадесет векни јечменог хлеба, печеног од првина зрелог зрневља, и неколико класова.

»Дај то људима да једу«, рече Јелисије Гехазују.

⁴³»Како да ово ставим пред стотину људи?« упита га слуга, али Јелисије одговори: »Дај то људима да једу. Јер, овако каже ГОСПОД: „Јешће и преостаће им.“«

⁴⁴Тада их он стави пред њих, па су јели и још им преостаде, као што је ГОСПОД и рекао.

Јелисије исцељује арамејског заповедника

5 Неман, заповедник војске арамејског цара, био је на великој цени код свога господара и био је веома угледан, јер је преко њега ГОСПОД дао победу Араму. Али овај врсни ратник имао је губу.

²Једном су Арамејци у пљачкашком походу заробили једну младу Израелку, па је она служила код Неманове жене.

³Она рече својој господарици: »Када би само мој господар отишао оном пророку у Самарији. Он би га излечио од губе.«

⁴Неман оде до свога господара и исприча му шта је рекла израелска девојка.

⁵»Само иди«, одговори цар Арама, »а ја ћу послати писмо израелском цару.«

И Неман оде, поневши са собом десет таланата* сребра, шест хиљада шекела† злата и десет одела. ⁶У писму које је носио израелском цару стајало је: »Уз ово писмо ти шаљем свог слугу Немана, да га излечиш од губе.«

⁷Чим је израелски цар прочитао писмо, раздре своју одећу и рече: »Зар сам ја Бог? Зар могу да убијем, па да вратим у живот? Зашто ми овај шаље некога да га излечим од губе? Ето како хоће да се завади са мном!«

⁸Када је Јелисије, Божији човек, чуо да је израелски цар раздро своју одећу, овако му поручи: »Зашто си раздро своју одећу? Нека тај човек дође к мени, па ће знати да има пророк у Израелу.«

⁹И Неман оде са својим коњима и колима и заустави се пред улазом Јелисијеве куће.

¹⁰Јелисије му посла гласника да му каже: »Иди и седам пута се окупај у реци Јордан, и тело ће ти оздравити и очистићеш се.«

¹¹Али Неман се наљути и оде оданде, говорећи: »Мислио сам да ће сигурно изаћи к мени и стати и

призвати име ГОСПОДА, свога Бога, махнути руком преко болесног места и излечити ме од губе. ¹²Зар Авана и Парпар, реке у Дамаску, нису боље од свих вода у Израелу? Зар се нисам могао у њима окупати и очистити се?«

И окрену се и оде бесан.

¹³Тада му приђоше његове слуге и рекоше: »Оче мој, да ти је пророк рекао да урадиш нешто тешко, зар ти то не би урадио? Па како нећеш кад ти каже: ,Окупај се, и очистићеш се?«

¹⁴На то он оде и седам пута се окупа у Јордану, као што му је рекао Божији човек, и тело му оздрави и постаде чисто као у малог детета.

¹⁵Тада се Неман и сви његови пратиоци вратише Божијем човеку.

Он стаде пред њега и рече: »Сада знам да нигде у целом свету нема Бога осим у Израелу. Молим те, прими поклон од мене, твог слуге.«

¹⁶Пророк одговори: »Тако ми ГОСПОДА живог, коме служим, нећу ништа да примим.«

И мада је Неман наваљивао на њега да прими поклон, не хтеде.

¹⁷»Ако нећеш«, рече Неман, »молим те допусти мени, твојој слуги, да узмем онолико земље колико две мазге могу да понесу, јер ја, твој слуга, више нећу приносити жртве паљенице ни клане жртве другом богу осим ГОСПОДУ. ¹⁸Али, нека ми ГОСПОД опрости само једно: Када мој господар уђе у Римонов храм да се поклони, па се ослони на моју руку и тако се и ја поклоним – када се, дакле, поклоним у Римоновом храму, нека ми ГОСПОД то опрости.«

¹⁹»Иди у миру«, рече Јелисије.

Пошто је Неман превалио део пута, ²⁰Гехазу, слуга Божијег човека

* 5:5 десет таланата Око 340 килограма.

† 5:5 шест хиљада шекела 68,4 килограма.

Јелисија, помисли: »Мој господар је био сувише благ према том Арамејцу Неману кад није примио од њега оно што је донео. Тако ми ГОСПОДА живого, потрчаћу за њим и узети нешто од њега.«

²¹ И Гехази пожури за Неманом.

Видевши га како трчи према њему, Неман сиђе с кола да га дочека, па га упита: »Је ли све у реду?«

²² »Јесте«, одговори Гехази. »Господар ме је послао да ти кажем: Управо су ми из Ефремовог горја стигла два младића из дружине пророка. Молим те, дај им талант* сребра и два одела.«

²³ »Ма узми два таланта«, рече Неман, па наговори Гехазија да их узме. Онда завеза два таланта сребра у две вреће, узме два одела, па све даде двојици својих слугу да понесу пред Гехазијем. ²⁴ Стигавши до брда, Гехази узме оно од слугу и остави у кући. Тада отпусти ону двојицу и они одоше, ²⁵ а он оде и стаде пред свога господара Јелисија.

»Где си био, Гехази?« упита га Јелисије.

»Ја, твој слуга, нисам ишао никуда«, одговори Гехази.

²⁶ Али Јелисије му рече: »Зар није мој дух био с тобом кад је онај човек сишао с кола да те дочека? Зар је сада време да се узима новац, прима одећа, маслињаци, виногради, ситна и крупна стока, или слуге и слушкиње? ²⁷ Неманова губа прилепиће се за тебе и за твоје потомке довека.«

И Гехази оде од Јелисија сав као снег бео од губе.

Јелисије чудесно извучи секиру из воде

6 Дружина пророка рече Јелисију: »Слушај, место на ком се састајемо с тобом сувише је мало за нас. ² Хајде да одемо до реке Јордан, где сваки од нас може да узме по брвно, па да тамо себи саградимо боравиште.«

А он рече: »Идите.«

³ Један од њих рече: »Хоћеш ли, молим те, и ти да пођеш с нама, твојим слугама?«

»Хоћу«, одговори Јелисије, ⁴ па и он пође с њима.

Када су дошли до Јордана, почеше да секу дрвеће.

⁵ Док је један од њих обарао дебло, секира му паде у воду, па он заваци: »Авај, господару, узајмљена је!«

⁶ Божији човек упита: »Где је пала?« па кад му онај показа место, Јелисије исече један штап, баци га и учини да секира исплива.

⁷ »Извади је«, рече, а онај човек посегну руком и дохвати је.

Пораз арамејске војске

⁸ А цар Арама био је у рату са Израелом. Пошто се договорио са својим заповедницима, рече: »Подићи ћу табор на том и том месту.«

⁹ Божији човек поручи израелском цару: »Пази кад пролазиш поред оног места, јер Арамејци иду онамо.«

¹⁰ И израелски цар провери место на које му је указао Божији човек. Јелисије је тако много пута упозоравао цара, па се овај чувао тих места.

¹¹ То разбесне арамејског цара, па он позва своје заповеднике и упита

* 5:22 талант Око 34 килограма.

их: »Зар ми нећете рећи ко је од нас на страни израелског цара?«

¹² »Ниједан од нас, мој господару цар«, рече један заповедник, »него то Јелисије, пророк који је у Израелу, говори цару оно што ти изговориш у својој спаваћој соби.«

¹³ »Идите и сазнајте где је«, рече цар, »да могу да пошаљем људе да га ухвате.«

Када му рекоше: »У Дотану је«, ¹⁴ он онамо посла коње и борна кола и велику војску, који одоше ноћу и опколише град.

¹⁵ Када је слуга Божијег човека устао и изашао напоље рано следећег јутра, а оно – војска с коњима и борним колима опколила град!

»Авај, господару, шта да радимо?« упита слуга.

¹⁶ »Не плаши се«, одговори пророк. »Више је оних који су с нама него оних који су с њима.«

¹⁷ И Јелисије се помоли: »ГОСПОДЕ, отвори му очи, да види.«

Тада ГОСПОД отвори очи слуги, и овај погледа и виде брда пуна коња и огњених кола свуда око Јелисија.

¹⁸ Док се непријатељ спуштао према Јелисију, он се помоли ГОСПОДУ: »Удари ове људе слепилом.«

И ГОСПОД их удари слепилом као што је Јелисије тражио.

¹⁹ Јелисије им рече: »Ово није пут и ово није град. Пођите за мнош, и ја ћу вас одвести човеку кога тражите.«

И одведе их у Самарију.

²⁰ Када су ушли у град, Јелисије рече: »ГОСПОДЕ, отвори очи овим људима, да виде.«

И ГОСПОД им отвори очи и они видеше да су у Самарији.

²¹ Када их је израелски цар видео, упита Јелисија: »Да ли да их побијем, оче мој? Да ли да их побијем?«

²² »Немој да их побијеш«, одговори он. »Зар би побио оне које ниси заробио својим луком и мачем? Стави пред њих хране и воде, да једу и пију, па нека се врате свом господару.«

²³ И цар им приреди велику гозбу. Пошто су јели и пили, он ихпусти, и они се вратише свом господару. Тако арамејски пљачкаши више нису харали израелским подручјем.

Опсада Самарије

²⁴ После неког времена Бен-Хадад, цар Арама, окупи сву своју војску, па оде и опседе Самарију. ²⁵ У граду настаде велика глад. Опсада потраја толико дуго да се магарећа глава продавала за осамдесет шекела* сребра, а четврт кава† голубијег измета за пет шекела‡.

²⁶ Док је израелски цар пролазио дуж зидина, једна жена му довикну: »Помози ми, мој господару царе!«

²⁷ А цар одговори: »Ако ти ГОСПОД не помогне, где ја да ти нађем помоћ? Са гумна или из муљаче?«

²⁸ Онда је упита: »Шта ти је?«

»Ова жена ми је рекла«, одврати она, »Дај свог сина, да га данас поједемо, а сутра ћемо појести мог.‘

²⁹ Тако смо скувале мог сина и појеле га. Сутрадан јој рекох: „Дај свог сина, да га поједемо“, али она га је сакрила.«

³⁰ Чувши женине речи, цар раздре своју одећу. Док је ишао дуж зидина, народ га виде, а оно – испод одеће му кострет.

*6:25 осамдесет шекела 912 грама.

†6:25 четврт кава око 300 милилитара.

‡6:25 пет шекела 57 грама.

³¹ Он рече: »Бог ме казнио ако глава Јелисија сина Шафатовог данас остане на његовим раменима!«

³² А Јелисије је седео у својој кући и с њим старешине. Цар пред собом посла гласника, али пре него што је овај стигао, Јелисије рече старешинама: »Зар не видите да онај убица шаље некога да ми одруби главу? Слушајте: кад стигне гласник, затворите врата и држите их затворена. Зар се иза њега не чује звук корака његовог господара?«

³³ Док им је још говорио, дође му гласник и рече: »Ова невоља је од ГОСПОДА. Зашто да још чекам ГОСПОДА?«

7 Јелисије рече: »Чуј реч ГОСПОДЊУ. Овако каже ГОСПОД: „Сутра у ово време на самаријској капији сеа* брашна продаваће се за шекел† и две сее‡ јечма за шекел.«

² Заповедник на чију руку се цар ослањао рече Божијем човеку: »И кад би ГОСПОД отворио небеске уставе, да ли би то могло бити?«

»Видећеш својим очима«, одговори Јелисије, »али ти од тога нећеш јести.«

³ А на улазу градске капије била су четири губавца.

Они рекоше један другом: »Зашто да останемо овде док не умремо?«

⁴ Ако одлучимо да одемо у град – тамо влада глад, па ћемо умрети. А умрећемо и ако останемо овде. Зато хајдемо у арамејски табор и предајмо се. Ако нас поштеде, остаћемо живи, а ако нас убију, умрећемо.« ⁵ У сумрак устадоше и кренуше у арамејски табор. Када су

стигли до руба табора, а оно – нигде никог, ⁶ јер је ГОСПОД учинио да Арамејци зачују звук борних кола и коња и силне војске, па су говорили један другом: »Ено израелски цар је унајмио хетитског и египатског цара да нас нападну!« ⁷ Тако су се дигли и побегли у сумрак оставивши своје шаторе, коње и магарце. Оставили су табор какав је био и побегли да спасу живу главу.

⁸ Губавци дођоше до руба табора и уђоше у један шатор, па су јели и пили. Онда узеше злата, сребра и одеће и одоше да то сакрију. Потом се вратише и уђоше у други шатор, узеше нешто ствари из њега, па и њих сакрише.

⁹ Онда рекоше један другом: »Не радимо добро. Ово је дан радосних вести, а ми их чувамо за себе. Ако будемо чекали да сване, стићи ће нас казна. Хајде да о овом одмах обавестимо царску палату.«

¹⁰ И одоше и викнуше чувара градске капије, па му рекоше: »Ушли смо у арамејски табор, а тамо нигде никог. Никоме ни трага ни гласа – само везани коњи и магарци и шатори остављени какви су били.«

¹¹ Чувар капије то довикну осталим чуварима, и они то јавише у палату.

¹² Цар устаде ноћу и рече својим заповедницима: »Рећи ћу вам шта су нам учинили Арамејци. Знају да гладујемо, па су зато напустили табор да се сакрију у пољу, мислећи: „Сигурно ће изаћи, па ћемо их онда ухватити живе и ући у град.«

¹³ Један од његових заповедника рече: »Нека неколико људи узме пет од преосталих коња у граду.«

*7:1 сеа Око 7,5 литара; исто и у 16. и 18. стиху.

†7:1 шекел 11,4 грама; исто и у 16. и 18. стиху.

‡7:1 две сее Око 15 литара; исто и у 16. и 18. стиху.

Њихов усуд биће исти као и свега мноштва Израелаца који остану овде. Пошаљимо их, па ћемо сазнати шта је било.»

¹⁴Тако изабраше двоја борна кола са коњима и цар их посла за арамејском војском, заповедивши возачима: »Идите и сазнајте шта је било.«

¹⁵Пратили су Арамејце све до реке Јордан, а цео пут је био прекривен одећом и опремом коју су Арамејци побацали при бекству. Тада се гласници вратише и известише цара, ¹⁶па народ изађе и опљачка арамејски табор. Тако се сеа брашна продавала за шекел и две сее јечма за шекел, као што је ГОСПОД и рекао.

¹⁷А цар је на градску капију поставио оног заповедника на чију руку се ослањао, па га народ изгази на капији и он издахну, баш као што је Божији човек рекао када је цар дошао у његову кућу. ¹⁸Догодило се баш онако како је Божији човек рекао цару: »Сутра у ово време на самаријској капији сеа брашна продаваће се за шекел и две сее јечма за шекел.«

¹⁹А онај заповедник је био рекао Божијем човеку: »Слушај, чак кад би ГОСПОД отворио небеске уставе, да ли би то могло бити?«

Божији човек је одговорио: »Видећеш својим очима, али ти од тога нећеш јести.«

²⁰И баш тако му се десило, јер га је народ изгазио на капији и он је умро.

Повратак Шунемке

8 Јелисије је био рекао жени чијег сина је вратио у живот: »Иди са својом породицом и неко време остани где год будеш могла, јер је ГОСПОД одредио да у земљи завлада глад која ће потрајати седам година.«

²И жена се спремила и учинила као што јој је Божији човек рекао: она и њена породица одоше и седам година остадоше у земљи Филистејаца.

³После седам година, она се врати из земље Филистејаца и оде цару да га моли за своју кућу и земљу.

⁴А цар је разговарао са Гехазијем, слугом Божијег човека. »Причај ми«, рече, »о свим великим делима која је Јелисије учинио.«

⁵Док је Гехази причао цару како је Јелисије мртвога вратио у живот, жена чијег је сина Јелисије оживео дође да моли цара за своју кућу и земљу.

Гехази рече: »Ово је та жена, мој господару царе, и ово је њен син кога је Јелисије вратио у живот.«

⁶Цар упита жену о томе и она му исприча. Он онда задужи једног службеника за њен случај и рече му: »Врати јој све што јој је припадало, као и сав приход од њене земље од дана кад је отишла из земље до сада.«

Јелисије и арамејски цар

⁷Јелисије оде у Дамаск.

Бен-Хадад, цар Арама, био је болестан, па кад су му рекли: »Божији човек је дошао чак овамо«, ⁸он рече Хазаелу: »Понеси са собом поклон и иди да се састанеш са Божијим човеком. Питај ГОСПОДА преко њега: „Да ли ћу оздравити од ове болести?“«

⁹Хазаел пође да се састане са Јелисијем и понесе са собом поклон од свега најбољег у Дамаску натоварен на четрдесет камила.

Он уђе и стаде пред Јелисија, па рече: »Твој син Бен-Хадад, цар Арама, послао ме је да те упитам: „Да ли ћу оздравити од ове болести?“«

¹⁰ Јелисије одговори: »Иди и реци му: ‚Сигурно ћеш оздравити‘, иако ми је ГОСПОД открио да ће умрети.«

¹¹ Онда се упиљи у Хазаела све док се овај не постиде. Тада Божији човек заплака.

¹² »Зашто мој господар плаче?« упита Хазаел.

»Зато што знам колико ћеш зла учинити Израелцима«, одговори он. »Палићеш њихова утврђена места, убијати мачем младиће, о земљу разбијати децу и парати трбух трудницама.«

¹³ Хазаел рече: »Како бих ја, твој слуга, бедни пас, могао да изведем такав подвиг?«

»ГОСПОД ми је показао да ћеш постати цар Арама«, одговори Јелисије.

¹⁴ Тада Хазаел оде од Јелисија и врати се свом господару.

Када га је Бен-Хадад упитао: »Шта ти је рекао Јелисије?« Хазаел одговори: »Рекао ми је да ћеш сигурно оздравити.«

¹⁵ Али сутрадан узе један тежак покривач, натопи га водом и њиме покри царско лице, и Бен-Хадад умре. Тада га Хазаел наследи на месту цара.

Јорам, цар Јуде

(2. Лет 21,1-20)

¹⁶ Пете године владавине израелског цара Јорама сина Ахавовог, Јорам син Јосафатов поче да влада као цар Јуде. ¹⁷ Имао је тридесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао осам година. ¹⁸ Ишао је стопама царева Израела као и Ахавова владарска кућа, јер се оженио Ахавовом кћери. Чинио је оно што је зло у

ГОСПОДЊИМ очима. ¹⁹ Али, ради свог слуге Давида, ГОСПОД не хтеде да уништи Јуду, пошто је обећао да ће му он и његови потомци служити* довека.

²⁰ У Јорамово време Едом се побуни против Јуде и постави свог цара. ²¹ Стога Јорам оде у Цаир са свим својим борним колима. Едомци опколише њега и његове заповеднике борних кола, али он се диже ноћу и изврши пробој, па његова војска умаче кући. ²² Све до дана данашњег Едом је одметнут од Јуде. У то исто време побунила се и Ливна.

²³ Остали догађаји Јорамове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²⁴ Јорам умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Ахазја.

Ахазја, цар Јуде

(2. Лет 22,1-6)

²⁵ Дванаесте године владавине израелског цара Јорама сина Ахавовог, у Јуди поче да влада цар Ахазја син Јорамов. ²⁶ Ахазја је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао годину дана. Мајка му се звала Аталја, а била је унука израелског цара Омрија. ²⁷ Ишао је стопама Ахавове владарске куће и чинио оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинила и Ахавова владарска кућа, јер се браком ородио с Ахавовом породицом.

²⁸ Ахазја пође у Рамот Гилад са Јорамом сином Ахавовим у рат против арамејског цара Хазаела. Арамејци ранише Јорама, ²⁹ па се цар

*8:19 да ће му ... *служити* Дословно: да ће њему и његовим синовима дати светиљку.

Јорам врати у Јизреел да се опорави од рана које су му Арамејци задали у Рамоту у борби са Хазаелом, царем Арама.

Тада јудејски цар Ахазја син Јорамов оде доле у Јизреел да види Јорама сина Ахавовог пошто је овај био рањен.

Јеху помазан за цара Израела

9 Пророк Јелисије позва једнога из дружине пророка и рече му: »Опаши се, понеси овај врч с уљем и иди у Рамот Гилад. ²Кад стигнеш, потражи Јеху сина Јосафата сина Нимшијевог. Иди к њему, одвој га од његових другова и одведи у унутрашњу собу. ³Онда узми овај врч, па му излиј уље на главу и реци: „Овако каже ГОСПОД: Помазујем те за цара Израела.“ Затим отвори врата и бежи без оклевања.«

⁴Тако онај младић, пророк, оде у Рамот Гилад.

⁵Када је стигао, виде заповеднике војске како седе заједно, па рече: »Имам поруку за тебе, заповедниче.«

»За којег од нас?« упита Јеху.

»За тебе, заповедниче«, одговори онај, ⁶па Јеху устаде и уђе у кућу.

Тада пророк изли уље на Јехуову главу и рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: „Помазујем те за цара ГОСПОДЊЕГ народа, Израела. ⁷Ти ћеш уништити владарску кућу свога господара Ахава, и ја ћу осветити крв мојих слугу пророка и крв свих слугу ГОСПОДЊИХ коју је пролила Језавеља. ⁸Сва Ахавова породица биће уништена. Истребићу до последњег све Ахавове мушке у Израелу – и роба и слободњака. ⁹Учинићу да Ахавова владарска кућа буде као владарска кућа Јаровама сина Неватовог и као владарска кућа Бааше сина Ахијиног. ¹⁰А Језавељу

ће прождрети пси на њиви у Јизреелу и нико је неће сахранити.“«

Онда отвори врата и побеже.

¹¹Када је Јеху изашао к својим друговима заповедницима, један од њих га запита: »Је ли све у реду? Зашто ти је долази онај лудак?«

»Знате човека и шта говори«, одговори Јеху.

¹²»Не знамо«, рекоше они. »Кажите нам.«

Јеху рече: »Ево шта ми је рекао: „Овако каже ГОСПОД: Помазујем те за цара Израела.“«

¹³Тада они брзо узеше своје огртаче и простреше их пред њим по голим степеницама, па дунуше у овнујске рокове и повикаше: »Јеху је цар!«

Смрт Јорама, цара Израела

¹⁴Јеху син Јосафата сина Нимшијевог скова заверу против Јорама. А Јорам и сав Израел бранили су Рамот Гилад од арамејског цара Хазаела, ¹⁵али се цар Јорам вратио у Јизреел да се опорави од рана које су му задали Арамејци у борби са Хазаелом, царем Арама.

Јеху рече: »Ако се слажете, не дајте ником да побегне из града и оде да јави ову вест у Јизреел.«

¹⁶Онда се попе у своја кола и оде према Јизреелу, јер се Јорам тамо одмарао. А јудејски цар Ахазја дошао је да види Јорама.

¹⁷Када је осматрач који је стајао на кули у Јизреелу видео Јехуове војнике како долазе, повика: »Видим неке војнике!«

»Нађи једног коњаника«, нареди Јорам, »па им га пошаљи у сусрет да их упита да ли долазе у миру.«

¹⁸Коњаник одјаха у сусрет Јехуу и рече: »Овако каже цар: „Долазиш ли у миру?“«

»Шта се тебе тиче мир?« одговори Јеху. »Јаши за мном.«

Осматрач јави: »Гласник је стигао до њих, али се не враћа.«

¹⁹ Тада цар посла другог коњаника.

Када је овај дошао до њих, рече: »Овако каже цар: „Долазиш ли у миру?“«

Јеху одговори: »Шта се тебе тиче мир? Јаши за мном.«

²⁰ Осматрач јави: »Стигао је до њих, али се ни он не враћа. А начин вожње је као вожња Јехуа сина Нимшијевог – вози као суманут.«

²¹ »Упрегни ми кола«, нареди Јорам.

Када су их упрегли, израелски цар Јорам и јудејски цар Ахазја извезоше се у сусрет Јехуу, сваки у својим колима. Сусретеше га на њиви Навота Лизреелца.

²² Када је Јорам видео Јехуа, упита га: »Долазиш ли у миру, Јеху?«

»Како може бити мира«, одговори Јеху, »док је оноликог идолопоклонства и врачања твоје мајке Језавеље?«

²³ На то се Јорам окрену и поче да бежи, довикнувши Ахазји: »Издаја, Ахазја!«

²⁴ А Јеху дохвати лук и погоди Јораму међу плећа. Стрела му прободу срце и он се стропошта у колима.

²⁵ Јеху рече Бидкару, заповеднику својих кола: »Подigni га и баци на њиву Навота Лизреелца. Сети се како смо се ти и ја возили у колима иза његовог оца Ахава када је ГОСПОД изрекао пророштво против њега: ²⁶ Видех јуче Навотову крв и крв његових синова, говори ГОСПОД, и учинићу да за то платиш на овој њиви, говори ГОСПОД.« Подigni га, дакле, и баци на ту њиву као што је ГОСПОД и рекао.«

Смрт Ахазје, цара Јуде

²⁷ Када је јудејски цар Ахазја видео шта се догодило, побеже путем ка Бет-Хагану.

Јеху пође у потеру за њим, вичући: »И њега убијте!«

Ранише га у колима на путу за Гур, близу Јивлеама, али он побеже у Мегидо и тамо умре. ²⁸ Његове слуге га колима пренеше у Јерусалим и сахранише крај његових праотаца у гробници у Давидовом граду. ²⁹ Ахазја је постао цар једанаесте године владавине Јорам сина Ахавовог.

Смрт царице Језавеље

³⁰ Онда Јеху оде у Лизреел.

Када је Језавеља то чула, намаза очи, уреди косу и погледа кроз прозор.

³¹ Чим је Јеху ушао на капију, она упита: »Долазиш ли у миру, Зимри, убицо свога господара?«

³² Јеху погледа према прозору и повика: »Ко је на мојој страни? Ко?«

Два-три евнуха погледаше према њему, ³³ а Јеху рече: »Баците је доле!«

И они је бацише. Њена крв попрска зидове и коње који је изгазише.

³⁴ Тада Јеху уђе, па је јео и пио.

»Постарајте се за ону проклетницу«, рече, »и сахраните је, јер је била царева кћи.«

³⁵ Али, када су отишли да је сахране, не нађоше ништа осим њене лобање, стопалâ и шакâ, ³⁶ па се вратише и то јавише Јехуу, који рече: »То је оно што је ГОСПОД рекао преко свог слуге Илије Тишбејца: „На јизреелској њиви пси ће прождрети Језавељино месо.“ ³⁷ Језавељин леш биће као ђубриво на њиви у Лизреелу,

па нико неће моћи да каже: »Ово је Језавеља.«^{6*}»

Ахавови потомци и рођаци побијени

10 У Самарији је било седамдесет мушких потомака из Ахавове породице, па Јеху написа писма и посла их у Самарију поглаварима Лизреела, старешинама и старатељима Ахавове деце. У писмима је стајало: ²»Чим ово писмо стигне до вас, пошто су потомци вашег господара с вама, а ви имате кола и коње, утврђен град и оружје, ³изаберите најбољег и најчеститијег од потомака свога господара и поставите га на очев престо. Онда се борите за кућу свога господара.«

⁴А они се препадоше и рекоше: »Ако два цара нису могла да му се одупру, како ћемо ми?«

⁵Стога управитељ палате, заповедник града, старешине и старатељи послаше Јехуу ову поруку: »Ми смо твоје слуге и чинићемо све што нам будеш рекао. Никог нећемо прогласити за цара. Учини како мислиш да је најбоље.«

⁶Тада им Јеху написа друго писмо, у коме рече: »Ако сте на мојој страни и хоћете да ми се покорите, узмите главе потомака вашег господара и дођите к мени у Лизреел сутра у ово време.«

А цареви потомци, њих седамдесет, били су код великаша тога града, који су их одгајали. ⁷Када је писмо стигло, они узеше царева потомке и заклаше сву седамдесеторицу. Ставише њихове главе у корпе и послаше их Јехуу у Лизреел.

⁸Када је гласник стигао, рече Јехуу: »Донели су главе царевих потомака.«

Тада Јеху нареди: »Ставите их до јутра у две гомиле на улазу градске капије.«

⁹Ујутро Јеху изађе, стаде пред сав народ и рече: »Ви сте недужни. Ја сам тај који је сковао заверу против свога господара и убио га. Али, ко је побио све ове? ¹⁰Знајте, дакле, да се неће изјаловити ниједна реч коју је ГОСПОД изрекао против Ахавове куће. ГОСПОД је учинио оно што је обећао преко свога слуге Илије.«

¹¹Тако Јеху поби све у Лизреелу који су остали од Ахавове владарске куће, као и све његове великаше, блиске пријатеље и свештенике, ниједног му не оставивши у животу.

¹²Потом се Јеху спреми и крену у Самарију. На путу код Пастирског Бет-Екеда ¹³срете неке рођаке јудејског цара Ахазје и упита их: »Ко сте ви?«

Они рекоше: »Ми смо Ахазјини рођаци, а дошли смо да поздравимо породице цара и царице-мајке.«

¹⁴»Ухватите их живе!« нареди Јеху, па их ухватише и заклаше поред бунара код Бет Екеда. Од њих четрдесет двојице, он ниједнога не остави у животу.

¹⁵Када је Јеху отишао оданде, наиђе на Јехонадава сина Рехавовог, који му је долазио у сусрет.

Јеху га поздрави и упита: »Да ли си у срцу одан мени као што сам ја теби?«

»Јесам«, одговори Јехонадав.

»Ако је тако«, рече Јеху, »пружи руку.«

И овај је пружи, а Јеху му поможе да се попне у кола.

¹⁶Јеху рече: »Хајде са мном да видиш моју ревност за ГОСПОДА.«

И одвезе га својим колима.

* 9:37 в. 1. Цар 21,23-24.

¹⁷Када је стигао у Самарију, Јеху поби све који су тамо остали од Ахавове породице – он их истреби у складу с оним што је ГОСПОД рекао Илији.

Ваалови следбеници побијени

¹⁸Онда Јеху окупи сав народ и рече им: »Ахав је мало служио Ваалу, Јеху ће му служити много. ¹⁹Позовите све Ваалове пророке, све његове служитеље и све свештенике. Пазите да нико не изостане јер ћу принети Ваалу велику жртву. Ко не дође, неће га бити међу живима.«

А Јеху је прибегло лукавству да би уништио Ваалове служитеље.

²⁰Јеху рече: »Сазовите свечани скуп у Ваалову част.«

И прогласише свечани скуп. ²¹Он онда посла глас по целом Израелу, и сви Ваалови служитељи дођоше – ниједан не изоста. Они се нагураше у Ваалов храм све док није био пун од једног краја до другог.

²²Јеху рече чувару одеће: »Изнеси одоре за све Ваалове служитеље.«

И овај им изнесе одоре.

²³Тада Јеху и Јехонадав син Рехавов уђоше у Ваалов храм, па Јеху рече Вааловим служитељима: »Погледајте добро око себе да нема с вама служитеља ГОСПОДЊИХ, него само оних који служе Ваалу.«

²⁴Тако уђоше да принесу клане жртве и жртве паљенице.

А Јеху је напољу поставио осамдесет људи и овако их упозорио: »Ако који од вас пусти да побегне неки од ових људи које вам предајем у руке, својим животом платиће за његов.«

²⁵Чим је Јеху принео жртву паљеницу, нареди стражарима и заповедницима: »Уђите и побијте их! Не дајте да иједан умакне!«

И они их погубише мачем. Онда стражари и заповедници избацише лешеве и уђоше у унутрашње светилиште Вааловог храма. ²⁶Изнесе свети стуб, па запалише храм. ²⁷Разбише Ваалов свети стуб и порушише Ваалов храм, који народ до дана данашњег користи као нужник.

²⁸Тако је Јеху из Израела искоренио служење Ваалу, ²⁹али се није окренуо од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце – златна телад остала су у Бетелу и Дану.

³⁰ГОСПОД рече Јехуу: »Зато што си добро извршио оно што је исправно у мојим очима и зато што си са Ахавовом владарском кућом урадио све што сам наумио, твоји потомци ће седети на израелском престолу до четвртог колена.«

³¹Али Јеху се није свим срцем држао Закона ГОСПОДА, Бога Израеловог. Није се окренуо од Јаровамових греха, на које је овај наводио Израелце.

Јехуова смрт

³²У то време ГОСПОД поче да смањује Израел. Хазаел надјача Израелце широм њиховог подручја ³³источно од реке Јордан: у целом Гиладу – земљи Гада, Рувима и Манасије – од Ароера поред кланца Арнона кроз Гилад до Башана.

³⁴Остали догађаји Јехуове владавине, све што је учинио и постигао, записани су у Књизи летописа царева Израела.

³⁵Јеху умре, па га сахранише у Самарији. На месту цара наследи га његов син Јехоахаз. ³⁶Јеху је двадесет осам година владао над Израелом у Самарији.

Аталја, царица Јуде

(2. Лем 22,10-23,15)

11 Када је Ахазјина мајка Аталја видела да јој је син погинуо, крену да затре сву царску породицу. ²Али Јехошева, кћи цара Јорама и Ахазјина сестра, узе Јоаша сина Ахазјиног и украде га између царевих потомака, које су убијали. Она стави њега и његову дојкињу у једну спаваћу собу да га сакрије од Аталје, па га тако не убише. ³Он остаде сакривен са својом дојкињом у Дому ГОСПОДЊЕМ током шест година Аталјине владавине земљом.

⁴Седме године, Јехојада посла по заповеднике Каријаца и стражаре и нареди да му их доведу у Дом ГОСПОДЊИ, где склопи с њима савез и обавеза их заклетвом, па им показа царевог сина.

⁵Он им заповеди: »Овако ћете учинити: Трећина чете која је на дужности у суботу чуваће цареву палату, ⁶друга трећина биће код Сурске капије, а трећа код капије иза страже – на смену ћете чувати палату. ⁷Оне две чете које нису на дужности суботом чуваће Храм да заштите цара. ⁸Распоредите се око цара, сваки с оружјем у руци. Убијте свакога ко се приближи вашим редовима. Останите уз цара куд год он буде ишао.«

⁹Заповедници учинише као што им је заповедио свештеник Јехојада. Сваки узео своје људе – оне који су били на дужности у суботу и оне који нису – и дође свештенику Јехојади. ¹⁰Он заповедницима даде копља и штитове који су припадали цару Давиду и били у Дому ГОСПОДЊЕМ.

¹¹Стражари, сваки с оружјем у руци, распоредише се око цара, близу жртвеника и Храма, од јужне до северне стране Храма.

¹²Онда Јехојада изведе царевог сина, стави му круну и даде му Сведочанство*. Прогласише га за цара и помазаше. Пљескали су и викали: »Живео цар!«

¹³Аталја је чула грају коју су дизали стражари и народ, па оде до народа у Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹⁴Она погледа, а оно – цар стоји поред стуба, као што је обичај, поред цара заповедници и трубачи, а сав народ се радује и дува у трубе.

Тада Аталја раздре своју одећу и повика: »Издаја! Издаја!«

¹⁵Свештеник Јехојада наложи заповедницима над стотинама: »Изведите је кроз редове и убијте мачем свакога ко крене за њом«, пошто није хтео да се она погуби у Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹⁶Они је ухватише када је стигла до Коњске капије царске палате и тамо је убише.

Јехојадине реформе

(2. Лем 23,16-21)

¹⁷Тада Јехојада склопи савез између ГОСПОДА и цара и народа да ће бити ГОСПОДЊИ народ. А склопи савез и између цара и народа. ¹⁸Сав народ оде до Вааловог храма и поруши га. Жртвенике и идоле разбише у парампарчад и пред жртвеницима убише Вааловог свештеника Матана.

Потом свештеник Јехојада постави страже код Дома ГОСПОДЊЕГ. ¹⁹Са собом узео заповеднике, Каријце, стражаре и сав народ, па заједно поведоше цара од Дома ГОСПОДЊЕГ

*11:12 Сведочанство Вероватно: препис царске свечане заклетве; в. 5. Мојс 17,18-20.

до палате, у коју уђоше кроз Стражарску капију, па цар седе на царски престо. ²⁰Сав народ се радовао, јер је у граду завладао мир када је Аталја убијена мачем у палати.

²¹Јоаш је имао седам година када је почео да влада.

Јоаш, цар Јуде

(2. Лем 24,1-16)

12 Јоаш је постао цар седме године Јехуове владавине, а у Јерусалиму је владао четрдесет година. Мајка му се звала Цивја, а била је из Беер-Шеве. ²Јоаш је целог свог живота чинио оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што га је научио свештеник Јехојада.

³Али узвишице нису уклоњене – народ је тамо и даље приносио жртве и палио кад.

⁴Јоаш рече свештеницима: »Сакупите сав новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ као свети прилог – новац сакупљен при попису, новац добијен од заветâ и новац који је драговољно донет у Храм. ⁵Нека свештеници од ризничара узимају новац и поправљају оштећења на Храму.«

⁶Али ни до двадесет треће године његове владавине нису свештеници поправили Храм.

⁷Стога цар Јоаш позва свештеника Јехојаду и друге свештенике и упита их: »Зашто не поправљате оштећења на Храму? Немојте више да узимате новац од ризничара ако не мислите да поправите Храм.«

⁸Свештеници пристадоше да више не сакупљају новац од народа и да не поправљају Храм сами.

⁹Свештеник Јехојада узео један ковчег и избуши рупу на поклопцу. Стави га с десне стране жртвеника,

близу улаза у Дом ГОСПОДЊИ. Свештеници који су чували улаз стављали су у тај ковчег сав новац који је доношен у Дом ГОСПОДЊИ. ¹⁰Кад год би видели да је у ковчегу много новца, дошли би царев бележник и првосвештеник и пребројали новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ и стављали га у вреће. ¹¹Када је износ био утврђен, давали су новац људима одређеним да надгледају радове на Храму. Ови су њиме плаћали оне који су обављали поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ – тесаре и градитеље, ¹²зидаре и клесаре. Куповали су дрво и тесани камен за поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ и измиривали све друге трошкове.

¹³Новац који је доношен у Дом ГОСПОДЊИ није се трошио за израду сребрних умиваоника, маказа за фитиљ, чинија, труба, ни других предмета од злата и сребра за Дом ГОСПОДЊИ, ¹⁴него је предаван надгледницима, који су га користили за поправке на Дому ГОСПОДЊЕМ. ¹⁵Од надгледника се није тражио обрачун трошкова, јер су радили поштено. ¹⁶Новац од жртава за кривицу и жртава за очишћење није се доносио у Дом ГОСПОДЊИ – он је припадао свештеницима.

¹⁷У то време арамејски цар Хазаел нападе Гат и освоји га, па одлучи да крене горе на Јерусалим. ¹⁸Јудејски цар Јоаш узео све свете предмете које су за Бога одвојили његови преци Јосафат, Јорам и Ахазја, цареви Јуде, дарове које је он сам одвојио за Бога и све злато из ризница Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате, па их посла арамејском цару Хазаелу, и Хазаел се повуче од Јерусалима.

¹⁹Остали догађаји Јоашеве владавине, и све што је учинио,

записани су у Књизи летописа царева Јуде.²⁰ Његови службеници сковаше заверу против њега и убише га у Бет-Милу, на путу ка Сили.²¹ А службеници који су га убили били су Јозахар син Шиматин и Јехозавад син Шомеров. Тако Јоаш умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Амацја.

Јехоахаз, цар Израела

13 Двадесет треће године владавине јудејског цара Јоаша сина Ахазјиног, Јехоахаз син Јехуов постаде цар Израела у Самарији, а владао је седамнаест година.² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, поводећи се за гресима Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце, и није од њих одступао.³ Стога ГОСПОД плану гневом на Израелце, па их предаде у руке арамејском цару Хазаелу и у руке његовом сину Бен-Хададу.

⁴ Тада Јехоахаз замоли ГОСПОДА за милост, и ГОСПОД га услиши, јер је видео како је окрутнo арамејски цар тлачио Израел.⁵ ГОСПОД даде Израелцима спаситеља, и они се ослободише арамејске власти. Тако су Израелци живели у својим домовима као и раније.⁶ Али, они не одступише од грехâ Јаровамове владарске куће, на које је Јаровам наводио Израелце, него су истрајали у њима. Чак је и Ашерина мотка стајала у Самарији.

⁷ Јехоахазу није ништа остало од војске осим педесет коњаника, десет борних кола и десет хиљада пешака, пошто ју је уништио арамејски цар и згазио је као прашину.

⁸ Остали догађаји Јехоахазове владавине, и све што је учинио и постигао, записани су у Књизи

летописа царева Израела.⁹ Јехоахаз умре, па га сахранише у Самарији. На месту цара наследи га његов син Јехоаш.

Јехоаш, цар Израела

¹⁰ Тридесет седме године владавине јудејског цара Јоаша, Јехоаш син Јехоахазов постаде цар Израела у Самарији, а владао је шеснаест година.¹¹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и није одступао ни од једног греха Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце, него је истрајао у њима.

¹² Остали догађаји Јехоашеве владавине, све што је учинио и постигао, укључујући његово ратовање против јудејског цара Амацје, записани су у Књизи летописа царева Израела.¹³ Јехоаш умре, а на престолу га наследи Јаровам. Јехоаша сахранише у Самарији, крај израелских царева.

Јелисијева смрт

¹⁴ Када се Јелисије разболео на смрт, израелски цар Јехоаш оде доле да га види, па се расплака над њим, говорећи:

»Оче мој! Оче мој! Кола и коњаници Израелови!«

¹⁵ Јелисије му рече: »Узми лук и стрелек«, и он то учини.

¹⁶ »Натегни лук«, рече му.

Када је цар натегнао лук, Јелисије стави своје руке на његове,¹⁷ па му рече: »Отвори прозор према истоку«, и он га отвори.

»Одапни стрелу!« рече Јелисије, и он је одапе.

»ГОСПОДЊА стрела победе, стрела победе над Арамом!« рече Јелисије. »До ногу ћеш потући Арамејце код Афека.«

¹⁸ Онда рече: »Узми стреле«, и цар их узе.

Јелисије му рече: »Удари о земљу.«

Цар удари о земљу три пута и стаде.

¹⁹ Божији човек се наљути на њега и рече: »Требало је да удариш о земљу пет-шест пута. Тада би сасвим поразио Арамејце и докрајчио их. Овако ћеш их победити само три пута.«

²⁰ И Јелисије умре, па га сахранише.

А моавски пљачкаши упадали су у земљу сваког пролећа. ²¹ Једном неки Израелци, док су сахрањивали једнога, изненада угледаше пљачкашку дружину, па бацише мртваца у Јелисијев гроб. Када је мртавац дотакао Јелисијеве кости, оживе и стаде на ноге.

Рат Израела и Арама

²² Арамејски цар Хазаел тлачио је Израелце све време Јехоахазове владавине. ²³ Али ГОСПОД им се смилова и сажали се на њих, па им поможе због свог савеза са Авраамом, Исааком и Јаковом, и до дана данашњег не хтеде да их затре или одбаци од себе.

²⁴ Арамејски цар Хазаел умре, а на месту цара наследи га његов син Бен-Хадад. ²⁵ Тада Јехоаш син Јехоахазов поврати од Бен-Хадада сина Хазаеловог градове које је овај у рату одузео од његовог оца Јехоахаза. Победи га три пута и тако поврати израелске градове.

Амацја, цар Јуде

(2. Лем 25,1-24)

14 Друге године владавине израелског цара Јехоаша сина Јехоахазовог, поче да влада Амацја син јудејског цара Јоаша.

² Имао је двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Јехоадан, а била је из Јерусалима. ³ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, али не као његов праотац Давид. У свему је следио пример свог оца Јоаша, ⁴ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кâд.

⁵ Када је учврстио своју власт у царству, погуби оне службенике који су убили његовог оца, цара. ⁶ Али синове тих убица не погуби, у складу са оним што је записано у Књизи Мојсијевог закона, где је ГОСПОД заповедио: »Нека се родитељи не погубљују због своје деце, ни деца због родитеља – нека се свако погуби за свој грех.«*

⁷ Он уби десет хиљада Едомаца у бици у Сланог долини и заузео Селу, којој даде име Јоктеел, које носи и данас.

⁸ Онда Амацја посла гласнике израелском цару Јехоашу сину Јехоахаза сина Јехуовог и поручи му: »Хајде да се огледамо у боју.«

⁹ На то израелски цар одговори јудејском: »Либански чичак послао поруку либанском кедру: „Дај своју кћер мом сину за жену.“ Тада наиђе либанска звер и згази чичак. ¹⁰ Потукао си Едомце, и сад си се узохوليو. Наслађуј се победом, али седи код куће! Зашто тражиш кавгу у којој ћеш пропасти, а с тобом и Јуда?»

¹¹ Али Амацја не послуша, па израелски цар Јехоаш нападе. Он и Амацја огледаше се у боју код Бет-Шемеша у Јуди. ¹² Израелци до ногу потукоше Јудеје, па они сви

* 14:6 в. 5. Мојс 24,16.

побегоше кући. ¹³ Јехоаш зароби Амацју у Бет-Шемешу, па оде у Јерусалим, где сруши четири стотине лаката* јерусалимског зида од Ефремове до Угаоне капије. ¹⁴ Када је узео све злато и сребро и све предмете који су се налазили у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате, узео таоце и врати се у Самарију.

¹⁵ Остали догађаји Јехоашеве владавине, све што је учинио и постигао, укључујући и рат против Амацје, цара Јуде, записани су у Књизи летописа царева Израела. ¹⁶ Јехоаш умре, па га сахранише у Самарији, крај израелских царева. На месту цара наследи га његов син Јаровам.

¹⁷ Јудејски цар Амацја син Јоашев живео је још петнаест година по смрти израелског цара Јехоаша сина Јехоахазовог. ¹⁸ Остали догађаји Амацјине владавине записани су у Књизи летописа царева Јуде.

¹⁹ Против Амацје сковаше заверу у Јерусалиму, па он побеже у Лахиш, али за њим послаше људе, који га тамо убише. ²⁰ Оданде га на коњима пренеше назад, па га сахранише у Јерусалиму крај његових праотаца, у Давидовом граду.

²¹ Тада сав јудејски народ узео Азарју, који је имао шеснаест година, и постави га за цара на место његовог оца Амацје. ²² Он обнови Елат и врати га Јуди након што је Амацја умро.

Јаровам II, цар Израела

²³ Петнаесте године владавине јудејског цара Амацје сина Јоашевог, Јаровам син Јехоашев постаде цар у

Самарији, а владао је четрдесет једну годину. ²⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима и није одступао ни од једног греха Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце. ²⁵ Он поврати израелске међе од Лево-Хамата до мора Араве†, као што је ГОСПОД, Бог Израелов, рекао преко свог слуге Јоне сина Амитајевог, пророка из Гат-Хефера.

²⁶ ГОСПОД је видео како у Израелу сви тешко пате – и роб и слободњак – а никога да им помогне. ²⁷ И пошто ГОСПОД није рекао да ће Израелово име избрисати испод неба, он их спасе преко Јаровама сина Јехоашевог.

²⁸ Остали догађаји Јаровамове владавине, све што је учинио и постигао, као и његови ратни походи, укључујући и то како је Израелу вратио Дамаск и Хамат Јудејски, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²⁹ Јаровам умре, па га сахранише крај израелских царева. На месту цара наследи га његов син Захарија.

Азарја, цар Јуде

(2. Лем 26,1-23)

15 Двадесет седме године владавине израелског цара Јаровама, поче да влада јудејски цар Азарја син Амацјин. ² Имао је шеснаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао педесет две године. Мајка му се звала Јехолја, а била је из Јерусалима. ³ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Амацја, ⁴ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кџд.

*14:13 *четири стотине лаката* 180 метара.

†14:25 *мора Араве* То јест: Мртвог мора.

⁵ГОСПОД удари цара губом, па овај остаде такав све до смрти. Становао је у одвојеној кући, а његов син Јоатам управљао је двором и народом у земљи.

⁶Остали догађаји Азарјине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ⁷Азарја умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Јоатам.

Захарија, цар Израела

⁸Тридесет осме године владавине јудејског цара Азарје, Захарија син Јаровамов постаде цар Израела у Самарији, а владао је шест месеци. ⁹Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима као и његови праоци. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

¹⁰Шалум син Јавешов скова заверу против Захарије, нападе га пред народом и уби, па постаде цар место њега. ¹¹Остали догађаји Захаријине владавине записани су у Књизи летописа царева Израела. ¹²Тако се испунило оно што је ГОСПОД рекао Јехуу: »Твоји потомци ће седети на израелском престолу до четвртог колена.«

Шалум, цар Израела

¹³Шалум син Јавешов постао је цар тридесет девете године владавине Озије*, цара Јуде, а владао је у Самарији месец дана. ¹⁴Тада Менахем син Гадијев крену из Тирце

на Самарију, па нападе Шалума сина Јавешовог, уби га и постаде цар место њега.

¹⁵Остали догађаји Шалумове владавине, и завера коју је сковао, записани су у Књизи летописа царева Израела.

¹⁶А Менахем је тада, док је долазио из Тирце, напао Тифсах и погубио све у њему и околини, јер су одбили да отворе капије. Чак је и свим трудницама распорио трбух.

Менахем, цар Израела

¹⁷Тридесет девете године владавине јудејског цара Азарје, Менахем син Гадијев постаде цар Израела, а владао је у Самарији десет година. ¹⁸Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Све време своје владавине није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

¹⁹Тада Тиглатпилесер, цар Асирије, освоји земљу, а Менахем му даде хиљаду таланата† сребра да би придобио његову подршку и учврстио своју власт у царству. ²⁰Менахем је тај новац добио од имућних Израелаца тако што је од сваког изнудио по педесет шекела‡ сребра за асирског цара. Тако се асирски цар повукао и није остао у земљи.

²¹Остали догађаји Менахемове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела. ²²Менахем умре, а на месту цара наследи га његов син Пекахја.

*15:13 *Озије* То јест: Азарје; в. 15,1; Озија је друго име за Азарју; исто и у 30, 32. и 34. стиху.

†15:19 *хиљаду таланата* Око 34.000 килограма.

‡15:20 *педесет шекела* 570 грама.

Пекахја, цар Израела

²³ Педесете године владавине јудејског цара Азарје, Пекахја син Менахемов постаде цар Израела у Самарији, а владао је две године. ²⁴ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце. ²⁵ Један од његових главних заповедника, Пеках син Ремалјин, скова заверу против њега. Он поведе педесет људи из Гилада, па у кули царске палате у Самарији уби Пекахју, заједно са Арговом и Арјеом. Тако Пеках уби Пекахју и постаде цар место њега.

²⁶ Остали догађаји Пекахјине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Израела.

Пеках, цар Израела

²⁷ Педесет друге године владавине јудејског цара Азарје, Пеках син Ремалјин постаде цар Израела у Самарији, а владао је двадесет година. ²⁸ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима. Није одступао од грехâ Јаровама сина Неватовог, на које је овај наводио Израелце.

²⁹ У време израелског цара Пекаха, дође Тиглатпилесер, цар Асирије, и заузео градове Ијон, Авел-Бет-Мааху, Јаноах, Кедеш и Хаџор и подручје Гилада и Галилеје, укључујући и цео Нефталимов крај, и одведе народ у Асирију. ³⁰ Тада Осија син Елин скова заверу против Пекаха сина Ремалјиног, па га нападе и уби и постаде цар место њега двадесете године владавине Јоатама сина Озијиног.

³¹ Остали догађаји Пекахове владавине, и све што је учинио,

записани су у Књизи летописа царева Израела.

Јоатам, цар Јуде

(2. Лет 27,1-9)

³² Друге године владавине израелског цара Пекаха сина Ремалјиног, Јоатам син Озијин постаде цар Јуде. ³³ Имао је двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Мајка му се звала Јеруша кћи Садокова. ³⁴ Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов отац Озија, ³⁵ али узвишице нису уклоњене – народ је на њима и даље приносио жртве и палио кâд. Јоатам је обновио Горњу капију Дома ГОСПОДЊЕГ.

³⁶ Остали догађаји Јоатамове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ³⁷ У то време ГОСПОД поче против Јуде да шаље арамејског цара Рецина и израелског цара Пекаха сина Ремалјиног. ³⁸ Јоатам умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду, граду његовог оца. На месту цара наследи га његов син Ахаз.

Ахаз, цар Јуде

(2. Лет 28,1-27)

16 Седамнаесте године владавине Пекаха сина Ремалјиног, поче да влада јудејски цар Ахаз син Јоатамов. ² Ахаз је имао двадесет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао шеснаест година. Али није чинио оно што је исправно у очима ГОСПОДА, његовог Бога, као његов праотац Давид. ³ Ишао је стопама царева Израела, па је чак и свог сина принео као жртву паљеницу по гнусном обичају народâ које је ГОСПОД истерао

пред Израелцима. ⁴Приносио је жртве и палио кáд на узвишицама, на врховима брдá и под сваким крошњатим дрветом.

⁵Тада арамејски цар Рецин и израелски цар Пеках син Ремалјин нападоше Јерусалим и опседоше га, али нису могли да надјачају Ахаза.

⁶У исто време арамејски цар Рецин поврати Елат тако што из њега истера Јудеје. Тада се у Елат уселише Едомци, који тамо живе и данас.

⁷Ахаз посла гласнике да кажу асирском цару Тиглатпилесеру: »Ја сам твој слуга и поданик. Дођи и спаси ме из руку цара Арама и цара Израела, који ме нападају.«

⁸Ахаз узе сребро и злато који су се налазили у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате и посла их на поклон цару Асирије. ⁹Цар Асирије га услиши, па нападе Дамаск и освоји га. Његове житеље одведе у Кир, а Рецина погуби.

¹⁰Када је цар Ахаз отишао у Дамаск да се сретне са асирским царем Тиглатпилесером, виде тамошњи жртвеник, па свештенику Урији посла његов нацрт и све појединости за његову изградњу.

¹¹Свештеник Урија сагради жртвеник по свим упутствима која је цар Ахаз послао из Дамаска, довршивши га пре царевог повратка. ¹²Када се цар вратио из Дамаска и видео жртвеник, принесе жртве на њему.

¹³Принесе своју жртву паљеницу и житну жртву, изли своју жртву леваницу и заплусну жртвеник крвљу своје жртве за заједништво.

¹⁴А бронзани жртвеник који је стајао пред ГОСПОДОМ, испред Храма – између новог жртвеника и Дома ГОСПОДЊЕГ – премести северно од новог жртвеника.

¹⁵Онда цар Ахаз овако заповеди свештенику Урији: »На великом новом жртвенику приноси јутарњу жртву паљеницу и вечерњу житну жртву, цареву жртву паљеницу и његову житну жртву, и жртве паљенице целог народа и њихове житне жртве и жртве леванице. Заплускуј жртвеник крвљу свих паљеница и кланих жртава. А ја ћу користити бронзани жртвеник да од Бога тражим савет.«

¹⁶И свештеник Урија уради све онако како му је заповедио цар Ахаз.

¹⁷Цар Ахаз скину постраничне плоче са покретних постоља и скиде умиваонике с њих. Скину и Море са бронзаних бикова који су га држали и постави га на камени под. ¹⁸Да би показао покорност асирском цару, он из Дома ГОСПОДЊЕГ уклони унутрашњу надстрешницу, која му је служила суботом, и спољни царски улаз.

¹⁹Остали догађаји Ахазове владавине, и шта је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде.

²⁰Ахаз умре, па га сахранише крај његових праотаца у Давидовом граду. На месту цара наследи га његов син Езекија.

Осија, цар Израела

17 Дванаесте године владавине јудејског цара Ахаза, Осија син Елин постаде цар Израела у Самарији, а владао је девет година. ²Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, али не као други израелски цареви, његови претходници.

³Асирски цар Салманасар нападе Осију, учини га својим подаником, па му је Осија плаћао данак.

⁴Када је открио да је Осија издајник, пошто је овај послао гласнике египатском цару Соу и није

платио данак асирском цару као сваке године, Салманасар га ухвати и баца у тамницу.

Пад Самарије

⁵ Асирски цар прође кроз сву земљу и крену на Самарију, па ју је опседао три године. ⁶ Девете године Осијине владавине, асирски цар освоји Самарију и одведе Израелце у Асирију, где их насели у Халаху, у Гозану на реци Хавор и у међанским градовима.

⁷ Све се то догодило зато што су Израелци згрешили против ГОСПОДА, свога Бога, који их је извео из Египта, где су били под влашћу фараона, египатског цара. Клањали су се другим боговима ⁸ и држали се обичаја народа које је ГОСПОД истерао пред њима, као и обичаја које су увели цареви Израела. ⁹ Израелци су против ГОСПОДА, свога Бога, потајно чинили оно што није исправно. Подигли су себи узвишице у свим градовима, од најмањег до највећег. ¹⁰ Поставили су свете стубове и Ашерине мотке на сваком брду и под сваким крошњатим дрветом. ¹¹ На свакој узвишици палили су кад, као што су чинили народи које је ГОСПОД истерао пред њима. Чинили су зла дела и изазивали ГОСПОДА на гнев. ¹² Служили су идолима иако је ГОСПОД рекао: »Не чините то.«^{*} ¹³ ГОСПОД је опомињао Израел и Јуду преко свих својих пророка и виделаца: »Окрените се од свога злог начина живота. Држите се мојих заповести и уредби из целог Закона који сам дао вашим праоцима и који

сам вам објавио преко мојих слугу пророка.«

¹⁴ Али они нису послушали, јер су били тврдоглави као и њихови праоци, који нису веровали ГОСПОДУ, своме Богу. ¹⁵ Одбацили су његове уредбе и савез који је склопио с њиховим праоцима и опомене које им је упућивао и пошли за ништавним идолима, па су и сами постали ништавни. Угледали су се на околне народе иако им је ГОСПОД заповедио: »Не чините оно што они чине.«[†]

¹⁶ Одбацили су све заповести ГОСПОДА, свога Бога, и начинили себи два ливена идола у облику телета и Ашерину мотку. Клањали су се свим звездама и служили Ваалу. ¹⁷ Приносили су своје синове и кћери као жртве паљенице, бавили се врацбинама и гатањем и сасвим се посветили чињењу онога што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, изазивајућу га на гнев.

¹⁸ Зато се ГОСПОД силно разгневио на Израелце и одбацио их од себе[‡]. Остало је само Јудино племе, ¹⁹ али ни Јудеји се нису држали заповести ГОСПОДА, свога Бога, него су прихватили обичаје којих су се држали Израелци. ²⁰ Зато је ГОСПОД одбацио све Израелове потомке: ударао их је невољама и предавао у руке пљачкашима све док их није потпуно одбацио од себе.

²¹ Када их је отргнуо од Давидове владарске куће, Израелци су поставили Јаровама сина Неватовог за свога цара. Јаровам је одмамио Израелце од ГОСПОДА и навео их да почине велик грех. ²² Израелци

^{*}17:12 в. 2. Мојс 20,3-5.

[†]17:15 в. 3. Мојс 18,3.

[‡]17:18 од себе Дословно: од свога лица; исто и у 20. и 23. стиху.

су истрајали у свим Јаровамовим гресима и нису одступали од њих ²³док их ГОСПОД није сасвим одбацио од себе, као што их је опомињао преко свих својих слугу пророка да ће учинити. Тако су Израелци одведени из своје земље у Асирију и још су тамо.

Асирци насељавају Израел

²⁴ Асирски цар доведе људе из Вавилона, Куте, Аве, Хамата и Сефарвајима и насели их по самаријским градовима, да тамо замене Израелце. Они запосеше Самарију, па су живели у њеним градовима. ²⁵ Када су почели да се насељавају, нису се клањали ГОСПОДУ, па ГОСПОД посла лавове међу њих да их убијају.

²⁶ То јавише асирском цару: »Народ који си преселио и населио га по самаријским градовима не зна шта тражи бог те земље, па је он зато послао лавове међу њих, који их убијају.«

²⁷ Тада асирски цар издаде ову наредбу: »Нека се један од свештеника које сте одвели оданде врати да тамо живи и да научи народ шта бог те земље тражи.«

²⁸ Тако један од свештеника који су били одведени из Самарије дође да живи у Бетелу, па је учио народ како да се клања ГОСПОДУ.

²⁹ Али сви ови народи, сваки у свом граду, и даље су правили своје богове и постављали их по светилиштима која су Самаријани изградили на узвишицама. ³⁰ Вавилонци направише Сукот-Бенота, Кутани Нергала, а Хамањани Ашиму. ³¹ Авијци направише Нивхаза и Тартака, а Сефарвајимци су приносили своју децу као жртве паљенице својим боговима

Адрамелеху и Анамелеху. ³² Клањали су се и ГОСПОДУ, али су поставили неке од својих људи да служе као свештеници у светилиштима на узвишицама. ³³ Клањали су се ГОСПОДУ, али су служили и својим боговима по обичајима народа између којих су доведени.

³⁴ Они се до дана данашњег држе својих старих обичаја. Нити се клањају ГОСПОДУ, нити се држе уредби и закона, Закона и заповести које је ГОСПОД дао потомцима Јакова, коме је дао име Израел. ³⁵ Када је ГОСПОД склопио савез са Израелцима, заповедио им је: »Не клањајте се другим боговима. Не падајте ничице пред њима, не служите им и не приносите им жртве. ³⁶ Него, клањајте се ГОСПОДУ, који вас је силном снагом и испруженом руком извео из Египта. Пред њим падајте ничице и њему приносите жртве. ³⁷ Довека помно извршавајте уредбе и законе, Закон и заповести које је за вас записао. Не клањајте се другим боговима. ³⁸ Не заборавите Савез који сам склопио с вама и не клањајте се другим боговима, ³⁹ него само ГОСПОДУ, своме Богу. Он ће вас избавити из руку свих ваших непријатеља.«

⁴⁰ Али они нису хтели да слушају, него су се и даље држали својих старих обичаја. ⁴¹ А чак и када су се ови народи клањали ГОСПОДУ, служили су и својим идолима. И дан-данас њихова деца и унуци и даље чине као што су чинили њихови праоци.

Езекија, цар Јуде

(2. Лет 29,1-2; 31,1)

18 Треће године владавине израелског цара Осије сина Елиног, Езекија син Ахазов поче да

влада у Јуди. ²Имао је двадесет пет година, а у Јерусалиму је владао двадесет девет година. Мајка му се звала Ави кћи Захаријина. ³Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима, као што је чинио и његов праотац Давид. ⁴Уклонио је узвишице, поразбијао свете стубове и посекао Ашерине мотке. А разбио је и бронзану змију, звану Нехуштан, коју је направио Мојсије, јер су јој све до тада Израелци палили кâд.

⁵Езекија је веровао ГОСПОДУ, Богу Израеловом. Ни пре ни после њега није међу јудејским царевима било ниједнога као он. ⁶Чврсто се држао ГОСПОДА и није престајао да иде за њим – држао се заповести које је ГОСПОД дао Мојсију. ⁷ГОСПОД је био с њим, па је био успешан у свему што је предузимао. Побунио се против асирског цара и није му служио. ⁸Поразео је Филистејце у свим градовима од најмањег до највећег*, све до Газе и њеног подручја.

⁹Четврте године владавине цара Езекије, а седме године владавине израелског цара Осие сина Елиног, асирски цар Салманасар крену на Самарију и опседе је, ¹⁰а после три године је и освоји. Тако је Самарија освојена шесте године Езекијине владавине, а девете године владавине израелског цара Осие. ¹¹Асирски цар одведе Израелце у Асирију и насели их у Халаху, у Гозану на реци Хавор и у међанским градовима. ¹²Ово се десило зато што се нису покоравали ГОСПОДУ, своје Богу, него су прекршили његов Савез – све што је заповедио

Мојсије, слуга ГОСПОДЊИ. Нити су слушали његове заповести, нити су их извршавали.

Асирци прете Јерусалиму

(2. Лет 32,1-19; Ис 36,1-22)

¹³Четрнаесте године владавине цара Езекије, Санхериб, цар Асирије, нападе све утврђене јудејске градове и освоји их.

¹⁴Тада јудејски цар Езекија посла ову поруку асирском цару у Лахиш: »Погрешо сам. Престани да ме нападаш, и платићу ти колико год затражиш.«

Асирски цар затражи три стотине таланата† сребра и тридесет таланата‡ злата, ¹⁵па му Езекија даде све сребро које се налазило у Дому ГОСПОДЊЕМ и у ризницама царске палате. ¹⁶У исто време Езекија саструга и злато којим је био обложио врата и довратке Храма ГОСПОДЊЕГ, па и њега даде асирском цару.

¹⁷Асирски цар посла из Лахиша цару Езекији у Јерусалим свог врховног заповедника војске, главног евнуха и главног саветника са великом војском. Они дођоше до Јерусалима и зауставише се код водовода на Горњем језерцету, на путу за Перачево поље, ¹⁸па позваше цара. Пред њих изађоше управитељ палате Елјаким син Хилкијин, главни писар Шевна и бележник Јоак син Асафов.

¹⁹Главни саветник им рече: »Реците Езекији: ,Овако каже велики цар, цар Асирије: »,На чему се заснива твоја самоувереност? ²⁰Зар празне речи могу да замене војну вештину

*18:8 од најмањег до највећег Дословно: од куле-стражаре до утврђеног града.

†18:14 три стотине таланата Око 10.200 килограма.

‡18:14 тридесет таланата Око 1.020 килограма.

и снагу? На кога ли се то ослањаш кад се буниш против мене? ²¹ Зар на Египат, тај напукли штап од трске, који човеку прободе руку и рани га ако се на њега ослони? Такав је фараон, цар Египта, свакоме ко се ослони на њега. ²² А ако ми кажеш: »Ослањамо се на ГОСПОДА, нашега Бога« – зар није он онај бог чије је узвишице и жртвенике Езекија укљонио, говорећи народу Јуде и Јерусалима: »Клањајте се само пред овим жртвеником у Јерусалиму?«

²³ »Сада се нагоди с мојим господаром, царем Асирије, и даћу ти две хиљаде коња ако успеш да нађеш јахаче за њих. ²⁴ Па ти не можеш да се одбраниш ни од једног јединог од најнижих заповедника мога господара, чак ако се и ослањаш на то да ће ти Египат дати кола и коњанике. ²⁵ Осим тога, нисам дошао да нападнем и уништим ово место без ГОСПОДЊЕ заповести. Сâм ГОСПОД ми је рекао да кренем на ову земљу и уништим је.«

²⁶ Тада Елјаким син Хилкијин, Шевна и Јоах рекоше главном саветнику: »Молимо те, говори с нама, твојим слугама, на арамејском, јер ми га разумемо, а немој на хебрејском, пошто нас чује народ на зидинама.«

²⁷ Али главни саветник им одговори: »Мој господар ме није послао да ово кажем само вашем господару и вама, него и овом народу који седи на зидинама. Јер, они ће јести свој измет и пити своју мокраћу, а тако и ви.«

²⁸ Потом главни саветник устаде и повика на хебрејском: »Чујте поруку великога цара, цара Асирије!

²⁹ »Овако каже цар: ,Не дајте Езекији да вас завара, јер он не може да вас избави из мојих руку. ³⁰ Не дајте

Езекији да вас наговори да се уздате у ГОСПОДА када буде рекао: »ГОСПОД ће нас сигурно избавити. Овај град неће пасти у руке асирском цару.« ³¹ Не слушајте Езекију.«

»Овако каже цар Асирије: ,Склопите мир са мном и изађите к мени. Тако ће сваки од вас јести са своје лозе и своје смокве и пити воду из своје чатрње, ³² док ја не дођем и одведем вас у земљу као што је ваша, земљу жита и младог вина, земљу хлеба и винограда, земљу маслина и меда. Тада ћете живети, а не гинути. Не слушајте Езекију, јер вас он заварава када каже: »ГОСПОД ће нас избавити.« ³³ Зар је бог било ког народа икада избавио своју земљу из руку асирског цара? ³⁴ Где су богови Хамата и Арпада? Где су богови Сефарвајима, Хене и Иве? Да ли су богови избавили Самарију из мојих руку? ³⁵ Који је од богова тих земаља избавио своју земљу из мојих руку? Како ће онда ГОСПОД да избави Јерусалим из мојих руку?«

³⁶ Али народ је ћутао и ништа му није одговорио, јер је цар заповедио: »Не одговарајте му.«

³⁷ Тада управитељ палате Елјаким син Хилкијин, главни писар Шевна и бележник Јоах син Асафов одоше Езекији раздеране одеће и пренеше му шта је главни саветник рекао.

Езекија тражи савет од Исаије

(Ис 37,1-7)

19 Када је цар Езекија то чуо, раздре своју одећу, обуче се у кострет и оде у Дом ГОСПОДЊИ, ² а управитеља палате Елјакима, писара Шевну и главне свештенике, све обучене у кострет, посла пророку Исаји сину Амоцовом ³ да му кажу: »Овако каже Езекија: ,Ово је дан невоље, увредâ и срамоте, као када

дете треба да изађе из мајчине утробе, а она нема снаге да га роди. ⁴ Можда ће ГОСПОД, твој Бог, чути све оно што је рекао главни саветник у име свога господара, асирског цара, који га је послао да вређа Бога живога. А кад га чује, можда ће га ГОСПОД, твој Бог, казнити због онога што је рекао. Стога се помоли за овај Остатак који је још преостао.«

⁵ Када су службеници цара Езекије дошли Исаији, ⁶ он им рече: »Реците свом господару: ,Овако каже ГОСПОД: Не плаши се оног што си чуо – поруга којима су ме обасуле слугице асирског цара. ⁷ Ставићу у њега духа, па кад чује једну вест, вратиће се у своју земљу. А онда ћу га у његовој земљи погубити мачем.«

Асирци поново прете

(Ис 37,8-20)

⁸ Када је главни саветник чуо да је асирски цар отишао из Лахиша, он се повуче и оде у Ливну, где нађе цара како ратује против ње.

⁹ Санхериб доби вест да је Тирхака, цар Куша, кренуо да зарати с њим.

Он опет посла гласнике јудејском цару Езекији, рекавши им: ¹⁰ »Кажите јудејском цару Езекији: ,Немој да те завара бог на кога се ослањаш када каже: »Јерусалим неће бити предат асирском цару.« ¹¹ Свакако си чуо шта су асирски цареви учинили са свим земљама – да су их потпуно уништили. Зар мислиш да ћете се ви избавити? ¹² Зар су богови Гозана, Харана, Рецефа и Еденаца у Теласару избавили своје народе, које су моји преци затрли? ¹³ Где су сада цар Хамата, цар Арпада и цар Лаира, Сефарвајима, Хене и Иве?«

¹⁴ Езекија узме писмо од гласника и прочита га, а затим оде у Дом

ГОСПОДЊИ и рашири га пред ГОСПОДОМ.

¹⁵ Онда се Езекија помоли пред ГОСПОДОМ: »ГОСПОДЕ, Боже Израелов, који си на престолу међу херувимима. Ти једини си Бог над свим царствима на земљи. Ти си створио небо и земљу. ¹⁶ Слушај, ГОСПОДЕ, и чуј. Отвори очи, ГОСПОДЕ, и погледај. Чуј Санхерибову поруку коју је послао да извређа Бога живога. ¹⁷ Истина је, ГОСПОДЕ, да су асирски цареви уништили ове народе и њихове земље. ¹⁸ Бацили су њихове богове у ватру и уништили их, јер они и нису били богови, него дела људских руку израђена од дрвета и камена. ¹⁹ Сада нас, ГОСПОДЕ, Боже наш, спаси из његових руку, да сва царства на земљи знају да си ти, ГОСПОДЕ, једини Бог.«

Исаијина порука Езекији

(Ис 37,21-38)

²⁰ Тада Исаија син Амоцов посла ову поруку Езекији: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Чуо сам твоју молитву због Санхериба, цара Асирије. ²¹ Ево шта ГОСПОД каже против њега:

»„Девница-кћи сионска презире те, руга ти се. Кћи јерусалимска за тобом маше главом.

²² Кога си вређао и кога хулио?

На кога си викао и бахато га гледао?

Зар на Свеца Израеловог!

²³ Преко својих слугу Господа си вређао.

И рекао си:

»Са мноштвом својих кола попех се на висове гора, на највише врхове Либана. Посекох му највише кедрове

и најлепше борове.

Стигох му до најдаљих крајева,
до шума најгушћих.

²⁴ Копао сам зденце у туђим земљама
и пио воду.

Табанима својим
све сам египатске реке исушио.«
²⁵»,Зар ниси чуо?

Давно сам то одредио,
од искона наумио,
а сада остварујем:
да ти утврђене градове
у гомиле крша претвориш.

²⁶ Житељи њихови, изнемогли,
унезверени су и постиђени.

Као биљке су у пољу,
као зелени изданци,
као трава наврх крова
медљиком нападнута пре но што
нарасте.

²⁷ Знам када седаш
и када излазиш и враћаш се
и како на мене бесниш.

²⁸ А зато што бесниш на мене
и што ми је твоја бахатост допрла до
ушију,
ставићу ти куку у ноздрве и жвале у
уста

и вратити те путем којим си дошао.

²⁹»,А ово ће ти бити знак, Езекија:
»,Ове ћете године јести оно што само
никне,

а догодине оно што само израсте.
Треће године сејаћете и жњети,
садити винограде и јести од њиховог
рода.

³⁰ Преостали од народа Јуде
пустиће корен и донети род.

³¹ Из Јерусалима ће изаћи Остатак,
са горе Сион Преживели.
Учиниће то ревност ГОСПОДА над
војскама.

³²»,Стога овако каже ГОСПОД о цару
Асирије:

Неће ући у овај град
ни овде одапети стрелу.

Неће пред њега доћи са штитом
ни опсадне насипе дићи око њега.

³³ Путем којим је дошао,
њиме ће се и вратити.

Неће ући у овај град, говори ГОСПОД.
³⁴ Бранићу овај град и спасти га,
себе ради и ради мога слуге Давида.«

³⁵ Те ноћи изађе анђео ГОСПОДЊИ
и погуби сто осамдесет пет хиљада
људи у асирском табору. Када су
људи ујутро устали, а оно – свуда
лешеви! ³⁶ Тада асирски цар Санхериб
растури табор и повуче се, па се врати
у Ниниву и тамо остаде.

³⁷ Једног дана, док се клањао у
храму свога бога Нисроха, његови
синови Адрамелех и Шарецер
погубише га мачем и побегоше у
земљу Арарат. На месту цара наследи
га његов син Есархадон.

Езекијина болест и опоравак

(Ис 38,1-8, 21-22; 2. Лем 32,24-26)

20 У то време Езекија се на смрт
разболе, а пророк Исаија син
Амоцов оде к њему и рече: »Овако
каже ГОСПОД: ,Издај последње
заповести својим укућанима, јер ћеш
умрети. Нећеш оздравити.«

² Тада Езекија окрену лице зиду
и помоли се ГОСПОДУ: ³ »Сети се,
ГОСПОДЕ, како сам верно и свим
срцем одано пред тобом живео и како
сам чинио оно што је добро у твојим
очима.«

И горко заплака.

⁴ А Исаија још није био изашао
из средњег дворишта када му дође
реч ГОСПОДЊА: ⁵ »Врати се и реци
Езекији, владару мога народа: ,Овако
каже ГОСПОД, Бог твога праоца
Давида: Чуо сам твоју молитву
и видео твоје сузе. Излечићу те.
Трећег дана од данас ићи ћеш у Дом
ГОСПОДЊИ. ⁶ Додаћу твом животу
петнаест година. И избавићу тебе

и овај град из руку асирског цара. Одбранићу овај град ради себе и ради мога слуге Давида.«

⁷Исаија рече: »Направите облог од смокава.«

Они га послушаше и привише облог на чир, и Езекија оздрави.

⁸Он упита Исаију: »Који ће бити знак да ће ме ГОСПОД излечити и да ћу трећега дана од данас ићи у Дом ГОСПОДЊИ?«

⁹Исаија одговори: »Ово је ГОСПОДЊИ знак за тебе да ће учинити као што је обећао: Хоћеш ли да сенка оде десет степеника унапред или десет степеника уназад?«

¹⁰»Лако је сенци да оде десет степеника унапред«, рече Езекија. »Нека оде десет степеника уназад.«

¹¹Тада пророк Исаија призва ГОСПОДА, и ГОСПОД учини да сенка на Ахазовом степеништу оде десет степеника уназад.

Гласници из Вавилона

(Ис 39,1-8)

¹²У то време Меродах-Баладан син Баладанов, цар Вавилона, посла Езекији писма и поклон, јер је чуо за Езекијину болест. ¹³Езекија прими гласнике и показа им све сребро, злато, зачине и мирисна уља у својим спремиштима, своју оружарницу и све што је било у његовим ризницама. Није било ничега у његовој палати или у целом његовом царству што им није показао.

¹⁴Тада пророк Исаија оде цару Езекији и упита га: »Шта су рекли они људи? Одакле су?«

»Из далеке земље«, одговори Езекија, »из Вавилона.«

¹⁵Пророк упита: »Шта су видели у твојој палати?«

»Видели су све у мојој палати«, одговори Езекија. »Нема ничега у

мојим ризницама што им нисам показао.«

¹⁶Тада Исаија рече Езекији: »Чуј реч ГОСПОДЊУ: ¹⁷Ево, долази време када ће све из твоје палате, и све што су твоји праоци накупили до данас, бити однето у Вавилон. Ништа неће остати,« каже ГОСПОД. ¹⁸Неки од твојих потомака, твоја рођена крв и месо, биће одведени и постати ушкопљеници у палати вавилонског цара.«

¹⁹»Добра је реч ГОСПОДЊА коју си ми објавио«, одговори Езекија. Јер, мислио је: »Биће мира и сигурности за мог живота.«

Крај Езекијине владавине

(2. Лет 32,32-33)

²⁰Остали догађаји Езекијине владавине, све што је постигао и како је направио језерце и проров којим је довео воду у град, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ²¹Езекија умре, а на месту цара наследи га његов син Манасија.

Манасија, цар Јуде

(2. Лет 33,1-20)

21 Манасија је имао дванаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао педесет пет година. Мајка му се звала Хефцива. ²Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, поводећи се за гнусобама народâ које је ГОСПОД истерао пред Израелцима. ³Поново је саградио узвишице које је разорио његов отац Езекија, а подигао је и жртвенике Ваалу и направио Ашерину мотку, као што је учинио и израелски цар Ахав. Клањао се свим звездама и служио им. ⁴Подигао је жртвенике у Дому ГОСПОДЊЕМ, за који је ГОСПОД рекао: »У Јерусалим ћу ставити своје Име.«

⁵У оба дворишта Дома ГОСПОДЊЕГ подигао је жртвенике свим звездама.

⁶Принео је свог сина као жртву паљеницу, бавио се враџбинама и гатањем, саветовао се са медијумима и призивачима духова. Чинио је много тога што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, изазивајући га на гнев.

⁷Узео је резбарену Ашерину мотку коју је направио и ставио је у Храм, за који је ГОСПОД рекао Давиду и његовом сину Соломону: »У овај Храм и у Јерусалим, који сам изабрао између свих Израелових племена, ставићу своје Име довека. ⁸Нећу учинити да Израелци поново оду из земље коју сам дао њиховим праоцима, само ако буду помно извршавали све што сам им заповедио и држали се целог Закона који им је дао мој слуга Мојсије.«

⁹Али народ није слушао. Манасија их одведе на странпутицу, па су чинили више зла него народи које је ГОСПОД затро пред Израелцима.

¹⁰ГОСПОД рече преко својих слугу пророка: ¹¹»Зато што је јудејски цар Манасија починио ове гнусобе и учинио више зла него Аморејци пре њега и својим идолима навео Јудеје на грех, ¹²овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: ,Пустићу такву невољу на Јерусалим и Јуду да ће бридети уши сваком ко чује за њу. ¹³Растегнућу над Јерусалимом исто мерничко уже као над Самаријом и исти висак као над Ахавовом владарском кућом. Избрисаћу Јерусалим онако како се брише чинија: обрише се, па се изврне наопако. ¹⁴Напустићу Остатак свог народа и предати га у руке његовим непријатељима. Опљачкаће га и похарати сви његови душмани, ¹⁵јер чини оно што је зло у мојим

очима и изазива ме на гнев од дана кад су његови праоци изашли из Египта до данас.«

¹⁶Поврх тога, Манасија је пролио толико недужне крви да је њоме испунио Јерусалим с краја на крај – поред греха на који је навео Јудеје, па су чинили оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима.

¹⁷Остали догађаји Манасијине владавине, и све што је учинио, укључујући и грех који је починио, записани су у Књизи летописа цара Јуде. ¹⁸Манасија умре, па га сахранише у врту његове палате, у Узином врту. На месту цара наследи га његов син Амон.

Амон, цар Јуде

(2. Лет 33,21-25)

¹⁹Амон је имао двадесет две године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао две године. Мајка му се звала Мешулетмет кћи Харуцова, а била је из Јотве. ²⁰Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и његов отац Манасија. ²¹У свему је ишао стопама свога оца: служио је идолима којима је служио и његов отац и клањао им се. ²²Оставио је ГОСПОДА, Бога својих праотаца, и није живео као што ГОСПОД тражи.

²³Амонови службеници сковаше заверу против њега и убише га у његовој палати. ²⁴Потом народ земље поби све који су сковали заверу против цара Амона и на место цара постави његовог сина Јосију.

²⁵Остали догађаји Амонове владавине, и шта је учинио, записани су у Књизи летописа цара Јуде. ²⁶Сахранише га у његовој гробници у Узином врту, а на месту цара наследи га његов син Јосија.

Јосија, цар Јуде

(2. Лет 34,1-35,27)

22 Јосија је имао осам година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао тридесет једну годину. Мајка му се звала Једида кћи Адајина, а била је из Боцката. ²Чинио је оно што је исправно у ГОСПОДЊИМ очима и у потпуности ишао стопама свога праоца Давида.

Откриће Књиге закона

(2. Лет 34,8-28)

³Осамнаесте године своје владавине, цар Јосија посла бележника Шафана сина Ацалје сина Мешуламовог у Дом ГОСПОДЊИ, рекавши му: ⁴»Иди првосвештенику Хилкији. Нека изброји новац који је донет у Дом ГОСПОДЊИ, који су чувари капија сакупили од народа. ⁵Нека га повери на чување људима одређеним да надгледају радове у Дому ГОСПОДЊЕМ, а ови нека исплате раднике ⁶– тесаре, градитеље и зидаре. Нека купе и дрво и тесани камен за оправку Храма. ⁷Они не треба да полагају рачун за новац који им је поверен, јер раде поштено.«

⁸Првосвештеник Хилкија рече бележнику Шафану: »Нашао сам Књигу закона у Дому ГОСПОДЊЕМ.«

Онда му је даде и овај је прочита.

⁹Потом бележник Шафан оде цару и извести га: »Твоји службеници су исплатили новац који је био у Храму и поверили га на чување радницима и надгледницима у Дому ГОСПОДЊЕМ.«

¹⁰Онда обавести цара: »Свештеник Хилкија ми је дао једну књигу«, па поче да чита из ње пред царем.

¹¹Када је цар чуо речи Књиге закона, разре своју одећу, ¹²па

заповеди свештенику Хилкији, Ахикаму сину Шафановом, Ахбору сину Михејевом, бележнику Шафану и свом службенику Асаји: ¹³»Идите и упитајте ГОСПОДА у моје име, у име народа и целе Јуде о ономе што пише у књизи која је нађена. Велик је гнев ГОСПОДЊИ којим је плануо на нас зато што наши праоци нису слушали речи ове књиге и нису чинили оно што је у њој записано за нас.«

¹⁴Свештеник Хилкија, Ахикам, Ахбор, Шафан и Асаја одоше да разговарају са пророчицом Хулдом, која је била жена Шалума сина Тикве сина Хархасовог, чувара одеће. Она је живела у Другој четврти у Јерусалиму.

¹⁵Она им рече: »Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов: Реците човеку који вас је послао к мени:

¹⁶Овако каже ГОСПОД: Пустити ћу несрећу на ово место и његове житеље онако како је записано у књизи коју је јудејски цар прочитао.

¹⁷Зато што су ме оставили и палили кад другим боговима и изазивали ме на гнев свим идолима које су направили, мој гнев ће планути на ово место и неће се угасити.

¹⁸Кажите јудејском цару, који вас је послао да питате ГОСПОДА: Овако каже ГОСПОД, Бог Израелов, о речима које си чуо: ¹⁹Зато што ти се срце смекшало и што си се понизио пред ГОСПОДОМ када си чуо шта сам рекао против овог места и његових житеља – да ће бити опустошени и проклети – и зато што си раздро своју одећу и заплакао преда мнош, чуо сам те, говори ГОСПОД. ²⁰Зато ћу те пустити да умреш и будеш сахрањен у миру. Твоје очи неће видети сву несрећу коју ћу пустити на ово место.«

И они пренеше њен одговор цару.

Јосијин обрачун са идолопоклонством

(2. Лет 34,3-7, 29-33; 35,1-19)

23 Тада цар сазва све старешине Јуде и Јерусалима, ²па оде у Дом ГОСПОДЊИ са Јудејима, житељима Јерусалима, свештеницима и пророцима – са свим народом, од најмањег до највећег – и прочита им све што пише у Књизи савеза, коју су нашли у Дому ГОСПОДЊЕМ. ³Потом цар стаде поред стуба и обнови савез пред ГОСПОДОМ – да ће ићи за ГОСПОДОМ и држати се његових заповести, прописâ и уредби свим својим срцем и свом својом душом, потврђујући тако речи савеза записане у оној књизи. Затим и сав народ потврди своју верност савезу.

⁴Цар заповеди првосвештенику Хилкији, нижим свештеницима и чуварима капија да из Храма ГОСПОДЊЕГ уклоне све предмете направљене за Ваала и Ашеру и за све звезде, па их спали ван Јерусалима, на кидронским пољима, а пепео однесе у Бетел. ⁵Уклони и све незнабожачке свештенике које су постављали јудејски цареви да пале кад на узвишицама јудејских градова и у околини Јерусалима – оне који су палили кад Ваалу, сунцу и месецу, сазвезђима и свим звездама. ⁶Ашерину мотку из Дома ГОСПОДЊЕГ однесе ван Јерусалима, у долину Кидрон, и тамо је спали, па је смрви у прах, који развеја по гробовима обичног народа. ⁷А поруши и станове храмских блудника, који су били у Дому ГОСПОДЊЕМ и у којима су жене ткале за Ашеру.

⁸Јосија доведе све свештенике из јудејских градова и обесвети

узвишице од Геве до Беер-Шеве, где су ови палили кад. Поруши и светилишта на капијама – код улаза капије Исуса, заповедника града, која се налази лево од Градске капије. ⁹Иако свештеници узвишица нису служили код ГОСПОДЊЕГ жртвеника у Јерусалиму, јели су бесквасни хлеб са осталим свештеницима.

¹⁰Јосија обесвети Тофет, у долини Бен Хином, да нико не би могао сина или кћер да принесе као жртву паљеницу Молоху. ¹¹Са улаза у Дом ГОСПОДЊИ, у дворишту близу собе службеника који се звао Натан-Мелех, уклони коње које су јудејски цареви посветили сунцу, а потом спали и кола посвећена сунцу.

¹²Разори жртвенике које су јудејски цареви подигли на крову Ахазове собе на спрату и жртвенике које је саградио Манасија у оба дворишта Дома ГОСПОДЊЕГ, уклони их одатле, разби у парампарчад и баци у долину Кидрон. ¹³Цар обесвети и узвишице источно од Јерусалима, на јужној страни Брда искварености, оне које је израелски цар Соломон подигао одвратној сидонској богињи Астарти, одвратном моавском богу Кемошу и гнусном амонском богу Молоху. ¹⁴Јосија поразбија свете стубове и посече Ашерине мотке и та места покри људским костима.

¹⁵Он разори и жртвеник у Бетелу, на узвишици коју је начинио Јаровам син Неватов, који је наводио Израелце на грех. Узвишицу спали и смрви је у прах, а спали и Ашерину мотку. ¹⁶Потом погледа унаоколо, па кад виде гробнице на падини брда, нареди да се изваде кости из њих, па их спали на жртвенику да би га обесветио, као што је ГОСПОД објавио преко Божијег човека док је

Јаровам стајао крај жртвеника на једној светковини.

Цар се окрену и угледа гроб Божијег човека који је то прорекао,¹⁷ па упита: »Јакав је оно споменик?«

Мештани му одговорише: »То је гроб Божијег човека који је дошао из Јуде и објавио баш ово што си ти учинио са жртвеником у Бетелу.«*

¹⁸»Њега оставите. Нека нико не дира његове кости«, рече цар.

Тако оставише његове кости на миру, а и кости пророка који је дошао из Самарије.

¹⁹Као што је учинио у Бетелу, Јосија уклони и обесвети сва светилишта на узвишицама која су израелски цареви подигли у самаријским градовима и која су изазивала ГОСПОДА на гнев.²⁰ Он поби све свештенике тих узвишица на жртвеницима и спали људске кости на њима, па се врати у Јерусалим.

²¹Цар заповеди целом народу: »Прославите Пасху ГОСПОДА, свога Бога, као што је записано у овој Књизи савеза.«

²²Таква Пасха се није славила још од времена судија које су предводиле Израел, па све време владавине израелских и јудејских царева²³ до осамнаесте године владавине цара Јосије, када је таква Пасха прослављена у Јерусалиму.

²⁴Јосија уклони и све медијуме и призиваче духова, кућне богове, идоле и све друге гнусобе које су се могле видети у Јуди и Јерусалиму, да би испунио све што тражи закон записан у књизи коју је свештеник Хилкија нашао у Дому ГОСПОДЊЕМ.

²⁵Ни пре ни после Јосије није било цара који се као он окренуо ГОСПОДУ свим својим срцем, свом

својом душом и свом својом снагом, у складу са целим Мојсијевим законом.

²⁶Али ГОСПОД не одступи од жестине свог љутог гнева, којим је плануо на Јуду због свега што је Манасија учинио да га изазове на гнев.

²⁷Стога ГОСПОД рече: »Уклонићу и Јуду испред себе као што сам уклонио Израел, и одбацићу Јерусалим, град који сам изабрао, и овај Храм, за који сам рекао: 'Тамо ће бити моје Име.'«

Крај Јосијине владавине

(2. Лет 35,20-27)

²⁸Остали догађаји Јосијине владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде.

²⁹Док је Јосија био цар, фараон Нехо, цар Египта, крену ка реци Еуфрат да помогне асирском цару. Цар Јосија изађе да га нападне, али га Нехо уби у Мегиду, при првом сусрету.³⁰ Јосијини службеници на колима пренеше његово тело из Мегиде у Јерусалим и сахранише га у његовој гробници. Народ земље узео Јехоахаза сина Јосијиног, па га помаза и постави за цара место његовог оца.

Јехоахаз, цар Јуде

(2. Лет 36,2-4)

³¹Јехоахаз је имао двадесет три године када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца. Мајка му се звала Хамутал кћи Јеремијина, а била је из Ливне.³² Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као што су чинили и његови праоци.³³ Фараон Нехо баци га у окове у Ривли, у земљи Хамат, да не би могао да

*23:17 в. 1. Цар 13,1-5.

влада у Јерусалиму, и наметну Јуди данак од сто таланата сребра и једног таланта злата*. ³⁴ Фараон Нехо постави Елјакима сина Јосијиног за цара место његовог оца и промени му име у Јехојаким, а Јехоахаза узе и одведе у Египат, где овај умре. ³⁵ Јехојаким је плаћао фараону Неху сребром и златом које је овај тражио, а да би то могао, увео је порез у земљи. Од народа је узимао сребро и злато према процени имовинског стања, да би могао да плати фараону Неху.

Јехојаким, цар Јуде

(2. Лет 36,5-8)

³⁶ Јехојаким је имао двадесет пет година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Мајка му се звала Зевида кћи Педајина, а била је из Руме. ³⁷ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и његови праоци.

24 За време Јехојакимове владавине, вавилонски цар Навуходоносор запоседе земљу. Јехојаким му је три године био поданик, а онда се побунио против њега. ² Тада ГОСПОД на њега посла вавилонске, арамејске, моавске и амонске пљачкаше да униште Јуду, као што је ГОСПОД објавио преко својих слугу пророка. ³ Да, све ово се десило Јуди у складу са ГОСПОДЊОМ заповешћу, да би Јуда била уклоњена испред њега због Манасијиних греха и свега што је овај учинио, ⁴ укључујући и проливање недужне крви. Јер, он је испунио Јерусалим недужном крвљу, и ГОСПОД није хтео да опрости.

⁵ Остали догађаји Јехојакимове владавине, и све што је учинио, записани су у Књизи летописа царева Јуде. ⁶ Јехојаким умре, а на месту цара наследи га његов син Јоахин.

⁷ Египатски цар није више кретао у походе из своје земље, јер је вавилонски цар заузео цело његово подручје од Египатског потока до реке Еуфрат.

Јоахин, цар Јуде

(2. Лет 36,9-10)

⁸ Јоахин је имао осамнаест година када је постао цар, а у Јерусалиму је владао три месеца. Мајка му се звала Нехушта кћи Елнатанова, а била је из Јерусалима. ⁹ Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, исто као и његов отац.

¹⁰ У то време заповедници вавилонског цара Навуходоносора нападоше Јерусалим и опседоше га. ¹¹ Када је и сâм Навуходоносор дошао до града док су га његови заповедници опседали, ¹² предадоше му се јудејски цар Јоахин, његова мајка, службеници, поглавари и евнуси. Вавилонски цар зароби Јоахина осме године своје владавине ¹³ и, као што је ГОСПОД објавио, изнесе све драгоцености из Дома ГОСПОДЊЕГ и царске палате, однесе све златне предмете које је израелски цар Соломон направио за Храм ГОСПОДЊИ ¹⁴ и одведе у сужањство сав Јерусалим: све заповеднике и врсне ратнике, све занатлије и уметнике – укупно њих десет хиљада. Остаде само најсиромашнији народ.

¹⁵ Навуходоносор одведе Јоахина као сужња из Јерусалима у Вавилон, а тако и цареви мајку, његове жене,

*23:33 сто таланата ... злата Око 3.400 килограма сребра и 34 килограма злата.

евнухе и све истакнуте људе земље. ¹⁶Он одведе у Вавилон и свих седам хиљада људи способних за војску и хиљаду занатлија и уметника. ¹⁷На место цара постави Јоахиновог стрица Матанју и даде му име Цидкија.

Цидкија, цар Јуде, и пад Јерусалима

(2. Лем 36,11-21; Јер 52,1-11)

¹⁸Цидкија је имао двадесет једну годину када је постао цар, а у Јерусалиму је владао једанаест година. Мајка му се звала Хамутал кћи Јеремијина, а била је из Ливне. ¹⁹Чинио је оно што је зло у ГОСПОДЊИМ очима, као и Јехојаким.

²⁰Све се ово десило Јерусалиму и Јуди због гнева ГОСПОДЊЕГ, и ГОСПОД их је на крају одбацио од себе.

Цидкија се побуни против вавилонског цара.

25 Стога Навуходоносор, цар Вавилона, десетог дана десетог месеца девете године своје владавине крену на Јерусалим са свом својом војском, утабори се ван града и свуда око њега подиже опсадне куле. ²Град је био под опсадом све до једанаесте године владавине цара Цидкије. ³До деветог дана четвртог* месеца, глад у граду постала је толико велика да народ више није имао шта да једе. ⁴Онда непријатељ проби градске зидине, па сва јудејска војска побеже ноћу кроз капију између два зида близу царевог врта, иако су Халдејци опколили град. Побегоше према Арави, ⁵али вавилонска војска крену у потеру за царем, па га стиже на

Јерихонским пољанама. Тада се сви његови војници раштркаше, ⁶а њега ухватише, па га одведоше вавилонском цару у Ривлу, где му изрекоше пресуду. ⁷Цидкији побише синове пред његовим очима, а онда му ископаше очи, оковаше га у бронзане ланце и одведоше у Вавилон.

Вавилонци разарају Храм и одводе Јудеје у сужањство

(Јер 52,12-33)

⁸Седмог дана петог месеца, деветнаесте године владавине вавилонског цара Навуходоносора, Невузарадан, заповедник царске страже, службеник вавилонског цара, дође у Јерусалим. ⁹Он спали Дом ГОСПОДЊИ, царску палату и све куће у Јерусалиму – сваку важнију грађевину у граду. ¹⁰Сва халдејска војска која је дошла са заповедником царске страже поруши зидове који су опасивали Јерусалим. ¹¹Невузарадан одведе у сужањство народ који је преостао у граду, заједно са осталим становништвом и са онима који су прешли на страну вавилонског цара. ¹²Али неке од најсиромашнијих заповедник остави да обрађују винограде и њиве.

¹³Вавилонци разбише бронзане стубове, покретна постоља и бронзано Море, који су били у Дому ГОСПОДЊЕМ, па бронзу однеше у Вавилон. ¹⁴Однеше и лопатице, маказе за фитиљ, чиније и све бронзане предмете који су коришћени при служби у Храму. ¹⁵Заповедник царске страже однесе и кадионице и чиније за шкропљење – све што је било направљено од чистог злата или сребра.

*25:3 четвртог У хебрејском тексту не стоји »четвртог«, али в. Јер 52,6.

¹⁶Бронзе од два стуба, Мора и покретних постоља, које је Соломон направио за Дом ГОСПОДЊИ, било је толико да се није могло измерити. ¹⁷Сваки стуб је био осамнаест лаката* висок, а бронзана главица на врху једног стуба три лакта† висока и унаоколо украшена мрежицом и наровима од бронзе. Сличан је био и други стуб са својом украсном мрежицом.

¹⁸Заповедник царске страже зароби главног свештеника Серају, нижег свештеника Софонију и три чувара капија. ¹⁹Из града одведе заповедника задуженог за војнике и пет царевих саветника, а тако и бележника, који је био и главни заповедник задужен за попуну војске људством, и шездесет његових људи који су се затекли у граду. ²⁰Заповедник царске страже Невузарадан све њих одведе вавилонском цару у Ривлу, ²¹у земљи Хамат, где цар нареди да се погубе.

Тако су Јудеји одведени из своје земље.

Гедалја, управитељ Јуде

(*Јер 40,7-10; 41,1-3*)

²²Вавилонски цар Навуходоносор постави Гедалју сина Ахикама сина Шафановог за управитеља народу који је преостао у Јуди. ²³Када су сви заповедници војске – Јишмаел син Нетанјин, Јоанан син Кареахов, Сераја син Танхумета из Нетофе и

Језанја из Маахе – и њихови људи чули да је вавилонски цар поставио Гедалју за управитеља, одоше Гедалји у Мицпу.

²⁴Да би њима и њиховим људима улио сигурност, Гедалја се закле и рече: »Не бојте се вавилонских службеника. Настаните се у овој земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро.«

²⁵Али, седмог месеца, Јишмаел син Нетанје сина Елишаминог, који је био царске крви, дође са десеторицом и уби Гедалју и све Јудеје и Вавилонце који су били с њим у Мицпи. ²⁶На то сав народ, од најмањег до највећег, заједно са заповедницима војске, побеже у Египат из страха од Вавилонаца.

Јоахин ослобођен

(*Јер 52,31-34*)

²⁷Тридесет седме године изгнанства јудејског цара Јоахина, Евил-Меродах постаде цар Вавилона, а двадесет седмог дана дванаестог месеца помилова Јоахина и пусти га из тамнице. ²⁸Љубазно се односио према њему и дао му почасније место него осталим царевима који су били код њега у Вавилону. ²⁹Тако је Јоахин скинуо затвореничку одећу и до краја живота редовно је јео за царевом трпезом. ³⁰Цар му је сваког дана, све до Јоахинове смрти, давао издржавање.

*25:17 осамнаест лаката 8,1 метар.

†25:17 три лакта 1,35 метара.